

Ukens statistikk

2. - 6. oktober 2000

40

Statistics Norway



Statistisk sentralbyrå

Ny statistikk

- Avfallsregnskap for plast, 1986-1997 3
- Kommunalt avløp, 1999. Utslepp, reinsing og slamdisponering 5
- Kommunalt avløp, 1999. Økonomi 9
- Befolkningsstatistikk. Skilsmisser og separasjoner, 1999 12
- Kommunehelsetenesta. Legar, fysioterapeutar og førebyggjande tenester. Endelege tal, 1999 16
- Kulturstatistikk. Den norske kyrkja 1999, og trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, per 1. januar 2000 18
- Detaljomsetningsindeksen. Endelige tall, august 2000 . 22
- Omsetningsstatistikk. Serveringsvirksomhet, 2. termin 2000 23
- Kjøpekraftsundersøkelsen, 1998 24
- Priser på elektrisk kraft, 3. kvartal 2000 26
- Produksjonsindeks for industrien, august 2000 28
- Varekonsumindeksen, august 2000 29

Ukens statistikk

Redaksjon: Svein Longva (ansv. red.), Marianne Tønnessen og Torbjørn Tjernsberg.

Trykk: Lobo Grafisk as.

Priser: Pr. år kr 950,- Enkeltnr. kr 30,-

ISSN: 0804-0524.

Husk å oppgi kilde: Ukens statistikk, Statistisk sentralbyrå.

Dagens statistikk

Ukens statistikk er en ukentlig og forkortet oppsummering av de daglige statistikkfrigivningene på Statistisk sentralbyrås (SSB) webtjeneste (www.ssb.no). Der presenteres all ny statistikk fra SSB, sammen med tabeller og figurer. I dette heftet finnes bare et utvalg av tabellene.

Papirutgaven av Ukens statistikk kan du laste ned i PDF-format fra vår webtjeneste: <http://www.ssb.no/us/>.

SSBs statistikk dekker hele spekteret av norsk samfunnsliv. Alle nye statistikker blir presentert med en nyhetsartikkel, tabeller og figurer. På hjemmesiden finner du tittel og ingress, med link til resten av artikkelen. Dagens statistikk blir oppdatert med nye statistikker hver dag kl. 1000.

En oversikt over alle planlagte frigivninger finnes i Statistikk-kalenderen, som du finner på vår webtjeneste:

<http://www.ssb.no/emner/kalender/>.

Publisering

Statistisk sentralbyrå utgir statistikk og analyser i en rekke ulike serier og periodiske publikasjoner. I **Norges offisielle statistikk** inngår Statistisk årbok, Historisk statistikk og Regionalstatistikk. **Samfunnsspeilet** og **Økonomiske analyser** bringer utdypende kommentarer og analyser. **Statistiske analyser** bringer mer "populære" analyser. **Sosiale og økonomiske studier** er en serie for forskningsformidling. **Rapporter** i tilknytning til aktuelle prosjekter og oppdrag. Aktuell statistikk presenteres i temapublikasjoner; **Bank- og kredittstatistikk**, **Månedstatistikk over utenrikshandelen**, **Bygginformasjon**, **Aktuelle befolkningstall**, **Barn og unge**, **Aktuell statistikk** og **Aktuell utdanningsstatistikk**.

I samarbeid med øvrige nordiske statistikkbyråer, utgis årlig Nordisk statistisk årbok, samt en CD-ROM med nordisk statistikk.

Bestilling av publikasjoner

Statistisk sentralbyrå,
Salg- og abonnementservice,
2225 Kongsvinger

Telefon: 62 88 55 00

Telefaks: 62 88 55 95

E-post: salg-abonnement@ssb.no

Enkeltpublikasjoner kan også kjøpes hos:
Akademika – avdeling for offentlige publikasjoner
Møllergt. 17, Postboks 8134 Dep, 0033 Oslo
Telefon: 22 11 67 70. Telefaks: 22 42 05 51

Alle publikasjoner finnes i vårt bibliotek.
Telefon: 22 86 46 42/43. Telefaks: 22 86 45 04.

Standardtegn i tabeller

Tall kan ikke forekomme	.
Oppgave mangler	..
Oppgave mangler foreløpig	...
Tall kan ikke offentliggjøres	:
Null	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
Foreløpig tall	*
Brudd i den loddrette serien	—
Brudd i den vannrette serien	
Rettet siden forrige utgave	r
Desimalskilletegn	, (.)

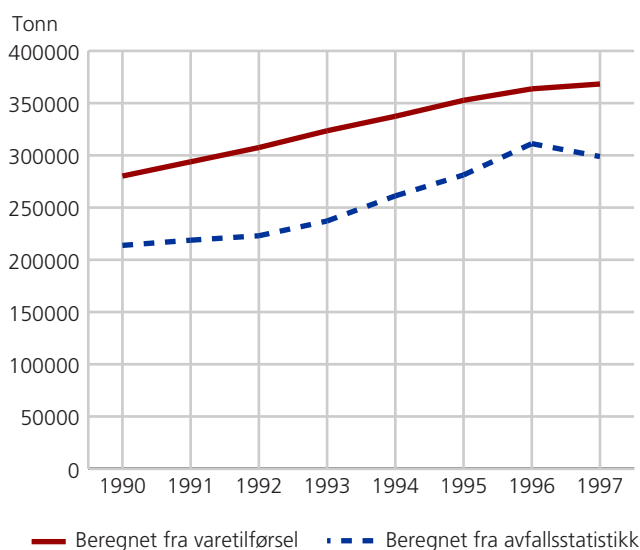


Avfallsregnskap for plast, 1986-1997

Jevn økning av plastavfall på 1990-tallet

Det har vært en jevn økning av plastavfall gjennom hele 1990-tallet, og i 1997 oppsto det mer enn 360 000 tonn plastavfall i Norge - altså mer enn 80 kilo per nordmann. Trenden de siste årene tyder imidlertid på at veksten er i ferd med å avta.

Totalt mengder plastavfall, beregnet fra varetilførsel og avfallsstatistikk. 1990-1997. Tonn

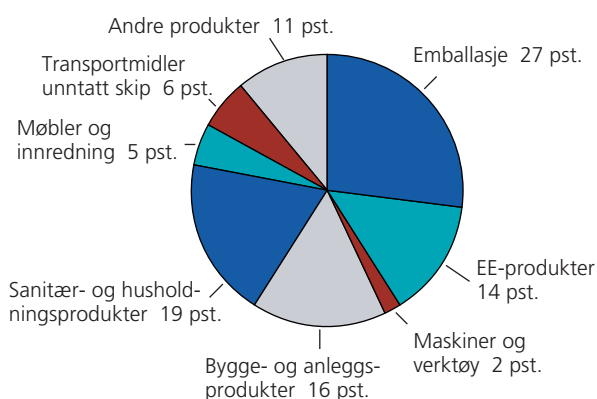


Mellom 1986 og 1997 har mengden plastavfall i Norge økt med 51 prosent. Veksten fra 1993 har imidlertid vist en svak nedgang. Over 50 prosent av avfallet kommer fra husholdningene, mens emballasjeavfall utgjør 22 prosent av den totale avfallsmengden. Andelen av avfallet som går til materialgjenvinning utgjør under 3 prosent av totalmengden.

Plastavfall beregnet fra varetilførsel og avfallsstatistikk

Tallene for plastavfall som presenteres her er et ledd i Statistisk sentralbyrås arbeid med å utvikle et nasjonalt avfallsregnskap. Avfallsregnskapet for plast er bygd opp som en materialbalanse mellom avfallsmengdene som oppstår hvert år og mengdene som blir registrert for behandling/disponering. To ulike metoder er benyttet for å beregne disse mengdene. Varetilførselsmetoden, som baseres på tall fra industri- og utenriks-handelsstatistikk, er brukt for å beregne avfallsmengdene som teoretisk sett oppstår hvert år. Avfallsstatistikkmetoden, som tar utgangspunkt i eksisterende avfallsstatistikker, er brukt for å beregne avfallsmengdene som er levert til behandling/disponering på mottaksstasjoner hvert år.

Total mengde plastavfall¹, fordelt på produkttyper. 1997. Prosent



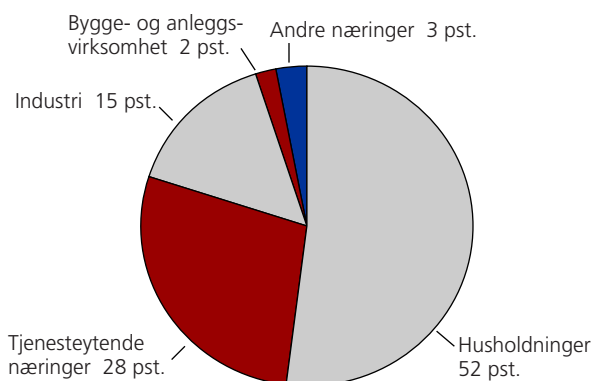
¹ Ikke medregnet produksjonsavfall.

Resultatene fra de to ulike beregningsmetodene viser relativt stor grad av samsvar. I siste del av perioden er samsvaret størst, både for utvikling og totalmengder. Det er naturlig at mengder plastavfall beregnet fra varetilførselsmetoden vil ligge noe høyere enn registrerte mengder, blant annet fordi en del avfall ikke blir fanget opp av avfallsstatistikken, og fordi en del plast kan lagres eller være i bruk lenger enn forutsatt i beregningene fra varetilførselsmetoden. Det økte samsvaret mellom de to beregningene i slutten av perioden kan indikere at en del av spriket mellom tallene fra tidligere år har skyldtes mangler i den tradisjonelle avfallsstatistikken, og at denne typen statistikk har blitt mer fullstendig de siste årene. Det er imidlertid fortsatt usikkert om dette er en stabil trend.

22 prosent er emballasje

Hvis vi fordeler den totale mengden plastavfall på produkttyper, utgjør emballasje det største bidraget med 22 prosent i 1997. Denne andelen har vært tilnærmet konstant siden 1986, med en svak reell og relativ nedgang hvis vi sammenligner tallene fra 1986 og 1997. Den eneste produktkategorien som utpeker seg med en relativt stor økning i tidsperioden er sanitær- og husholdningsprodukter som har økt med 250 prosent. De resterende produktkategoriene følger den generelle trenden med en svak økning i reelle mengder.

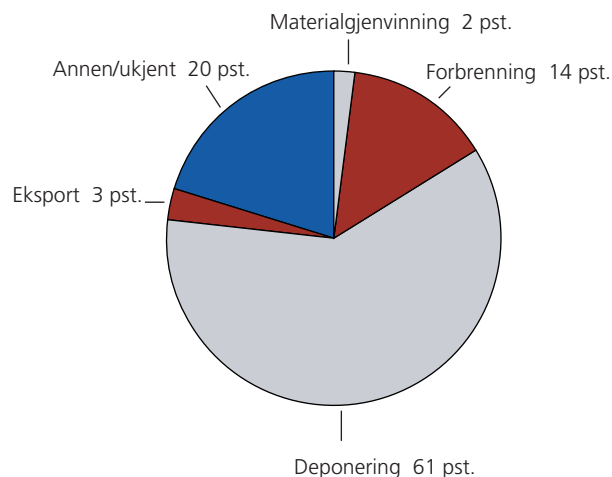
Opprinnelse av plastavfall, etter samfunnssektor. 1997. Prosent



Over halvparten fra husholdningene

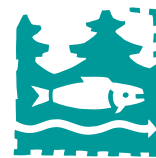
Plastavfall fra husholdninger utgjorde 52 prosent av den totale mengden plastavfall i 1997. Tjenesteytende næringer sto for 28 prosent, mens industrien sto for 15 prosent av plastavfallet. Bidraget fra de ulike samfunnssektorer har ikke endret seg i betydelig grad på 1990-tallet. Tallene for tjenesteytende næringer viser en nedgang fra 1996 til 1997 mens de for husholdninger viser en svært beskjeden økning. Dette skyldes spesielle forhold i 1996, i første rekke at vrakpanten på person- og varebiler økte drastisk og førte til at det ble levert over 200 000 kjøretøyer til kondemnering i 1996 mot 50 000-60 000 kjøretøyer i normalår.

Plastavfall fordelt på behandling/disponering. 1997. Prosent



Liten andel til gjenvinning

Størstedelen av plastavfallet som leveres blir deponert. Andelen som går til gjenvinning er imidlertid økende, men utgjør fremdeles under 3 prosent av totalmengden. Plast har høy brennverdi og en del av mengden på 14 prosent som går til forbrenning blir energiutnyttet. Tallene for behandlingsmåter er forholdsvis usikre, og er foreløpig bare beregnet for årene 1995-1997. Med et så kort tidsintervall er det vanskelig å trekke noen klare slutninger om eventuelle trender selv om tallene viser noen små endringer mellom 1995 og 1997.



Kommunalt avløp, 1999. Utslepp, reinsing og slamdisponering

Lågast utslepp på Sør- og Austlandet

Den gjennomsnittlege reinseeffekten for fosfor i kommunale avløpsanlegg er høgast frå Østfold til og med Vest-Agder (nordsjøfylka), med 92,9 prosent. Avløpsanlegga frå Rogaland og nordover har ein gjennomsnittleg reinseeffekt på berre 28,1 prosent, noko som kjem av at behovet for reinsing er mindre i dette området og at forureiningsmyndighetene dermed stiller lågare krav.

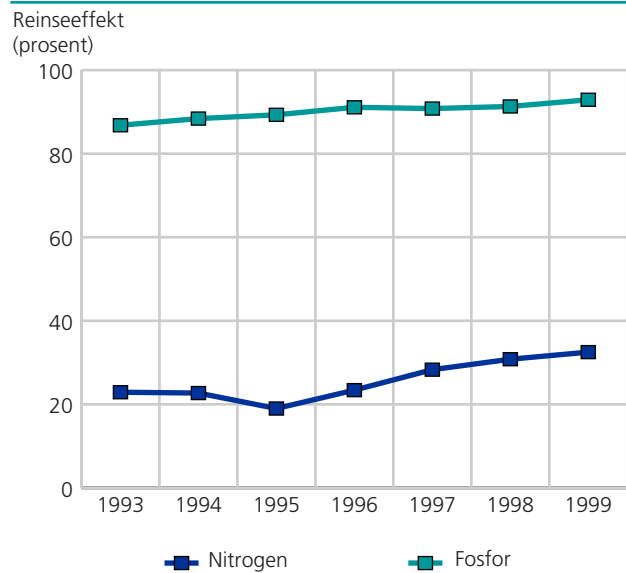
Ved berekning av forureiningsmengder frå kommunale og separate avløpsanlegg fokuserer ein ofte på fosfor. Dette er fordi fosfor spelar ei viktig rolle når det gjeld overgjødning (eutrofiering) av elvar, innsjøar og kystområde. I tillegg slepp reinseanlegga i varierende grad ut blant anna nitrogen, organisk stoff og ulike tungmetall.

836 tonn fosfor frå kommunale avløpsanlegg

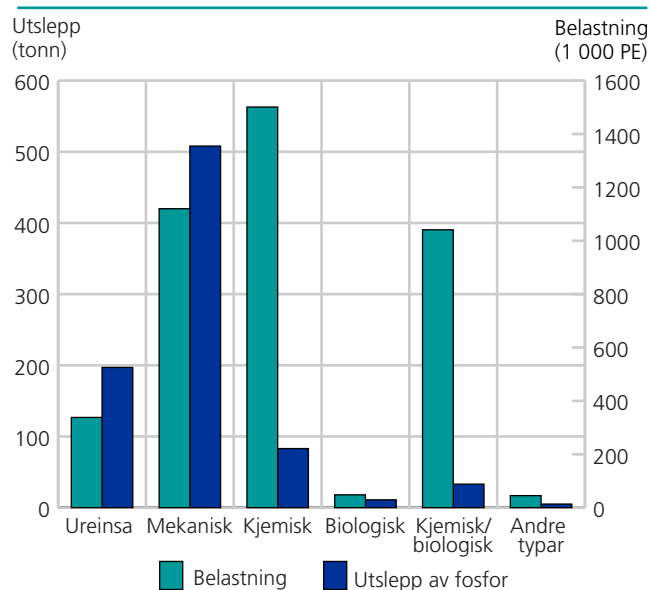
80 prosent av innbyggjarane i Noreg er tilkopla kommunale avløpsanlegg. Flesteparten av desse (om lag 91 prosent) er tilkopla reinseanlegg, medan resten (9 prosent) er tilkopla leidningsnett med utslepp av ureinsa kloakk. I kommunane rundt Indre Oslofjord er tilknytingsgraden på heile 98 prosent, berre 2 prosent av innbyggjarane her er tilkopla egne private avløpsanlegg.

For 1999 er utsleppa av fosfor frå kommunale reinseanlegg berekna til i underkant av 640 tonn. I tillegg kjem utslepp av fosfor frå kommunalt leidningsnett med ureinsa utslepp som er berekna til i underkant av 197 tonn. Totale utslepp frå kommunale avløpsanlegg blir då i overkant av 836 tonn fosfor. På landsbasis var

Utviklinga i samla reinseeffekt for fosfor og nitrogen ved kommunale avløpsanlegg i nordsjøfylka. 1993-1999



Utslepp av fosfor i forhold til hydraulisk belastning, fordelt på anleggstype. 1999



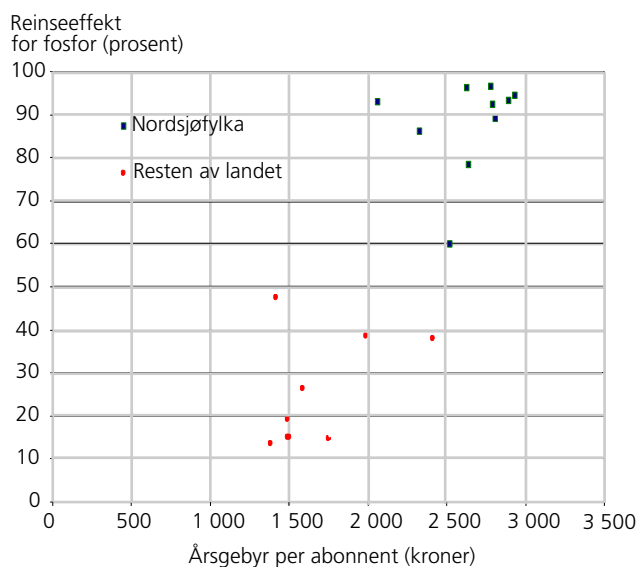
den gjennomsnittlege reinseeffekten for dei kommunale avløpsanlegga i 1999 på nærare 69 prosent, mot 66 prosent i 1998. Det vart med andre ord fjerna om lag 1 850 tonn fosfor frå avløpsvatnet i 1999.

Best nitrogenreinsing rundt Indre Oslofjord

For nitrogen var reinseeffekten på landsbasis berre i overkant av 24 prosent, men enkelte fylke utmerkjer seg i positiv retning, blant anna Oslo og Akershus med 44 prosent, Oppland med 29 prosent og Aust-Agder med 26 prosent. Grunnen til dette er at myndighetene dei siste åra har satsa på utbygging av nitrogenreinsing ved enkelte store anlegg i desse fylka. For dei resterande 15 fylka var gjennomsnittet på 15 prosent.

Dei neste åra vil to nye anlegg i Akershus og Oslo få ferdigstilt nitrogenreinsing, noko som vil bidra til ytterlegare reduksjonar i utslepp av nitrogen til Oslofjorden. Lågast reinseeffekt for nitrogen finn ein i Finnmark (6 prosent) og Møre og Romsdal (9 prosent). Dette kan forklarast utifrå det faktum at myndighetene ikkje stiller same krav til reinsing i desse områda, noko som kjem av gode resipientforhold. Utsleppa av nitrogen frå avløpsanlegg er berekna til om lag 13 500 tonn,

Samanhengen mellom årsgebyr per abonnent og reinseffekt for fosfor, etter fylke. 1999



noko som inneber at 4 300 tonn vart fjerna frå avløpsvatnet.

Frå 1993 og utover har det vore ein jamn auke i reinseffekten for fosfor og nitrogen ved avløpsanlegg i nordstjøfylka, noko som inneber at stadig større mengder av desse næringsstoffa blir fjerna frå avløpsvatnet. For 1999 er reinseffekten for fosfor og nitrogen estimert til høvesvis 92,9 og 32,0 prosent.

Størst fosforutslepp frå mekaniske anlegg

Ureinsa utslepp og mekaniske anlegg står for ein stor del av utsleppa av fosfor, høvesvis 23,5 og 60,8 prosent, til tross for at dei behandlar ein forholdsvis liten del av den totale mengda avløpsvatn. For kjemisk/biologiske anlegg er forholdet det motsette, utsleppa er små (3,9 prosent av totale utslepp) sjølv om behandla avløpsmengd er stor (25,4 prosent av total avløpsmengd). Ureinsa utslepp og mekaniske anlegg finn ein stort sett langs kysten frå Rogaland og nordover, medan avanserte kjemiske og kjemisk/biologiske anlegg er mest vanleg på Sør- og Austlandet.

Investeringane gjev miljøeffekt

Dei siste 20 åra har store summar blitt investert i avløpsreinsing ute i kommunane, og desse investeringane har ført til redusert forureiningsbelastning i vassdrag og fjordar. Innrapporterte data viser at det på fylkesnivå er ein god samanheng mellom årsgebyr per abonnent, som gjenspeglar investeringar i kommunane dei siste 20 åra, og reinseffekt for fosfor.

Nordstjøfylka har i lang tid blitt pålagde strenge reinsekrav, noko som har ført til store investeringar og høg reinseffekt for fosfor. Tilsvarende har dei andre fylka betre resipientforhold, reinsekrava har då blitt mindre strenge, investeringane lågare og reinseffekten for

fosfor i desse fylka ligg godt under tilsvarende tal for nordstjøfylka.

Det må i denne samanhengen leggast til at ikkje alle investeringar i avløpssektoren nødvendigvis fører til auka reinseffekt for fosfor. Eksempel på dette er investeringar i leidningsnett og slambehandling. I tillegg er det ikkje alle kommunar som legg opp til full kostnadsdekning på avløpssektoren. Dette er faktorar som vil føre til at det ikkje alltid er ein eintydig samanheng mellom økonomisk innsats og fosforreinsing.

Separate (private) avløpsreinseanlegg fjernar 34 prosent av fosforet

Om lag 20 prosent av innbyggjarane i Noreg er tilkoppa egne separate (private) avløpsreinseanlegg. For 1999 er det berekna utslepp av til saman 342 tonn fosfor frå desse anlegga. I snitt fjerna slike separate anlegg om lag 34 prosent av tilført fosformengde, noko som inneber at det vart fjerna i underkant av 180 tonn fosfor totalt. Den gjennomsnittlege reinseffekten for separate avløpsanlegg er med andre ord om lag halvparten av det den er for kommunale anlegg, noko som inneber at sjølv om berre 20 prosent av innbyggjarane i Noreg er tilkoppa slike anlegg, så utgjer utsleppa frå desse anlegga 29 prosent av dei totale utsleppa av fosfor på landsbasis. For nitrogen er gjennomsnittleg reinseffekt for denne typen anlegg på berre 16 prosent. I overkant av 620 tonn nitrogen vart fjerna frå avløpsvatnet.

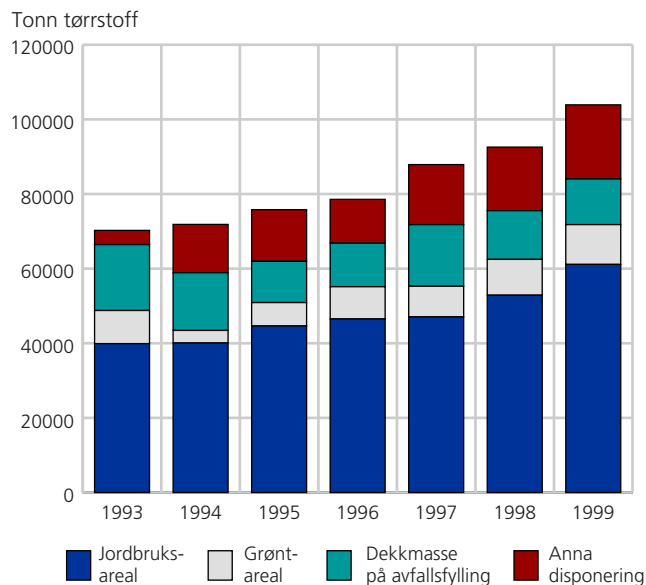
69 prosent av avløpsslammet brukt som gjødsel

Slam frå reinseanlegga inneheld både organisk materiale og plantenæringsstoff. Slammet utgjer med andre ord ein verdifull ressurs som gjødsel og jordforbetningsmiddel. I 1999 har kommunane rapportert at til saman 103 898 tonn slamtørrstoff vart disponert til ulike føremål, ein auke på 12 prosent frå 1998. Av dette vart 69 prosent brukt som jordforbetningsmiddel på jordbruks- og grøntareal, ein auke på 1 prosent frå 1998.

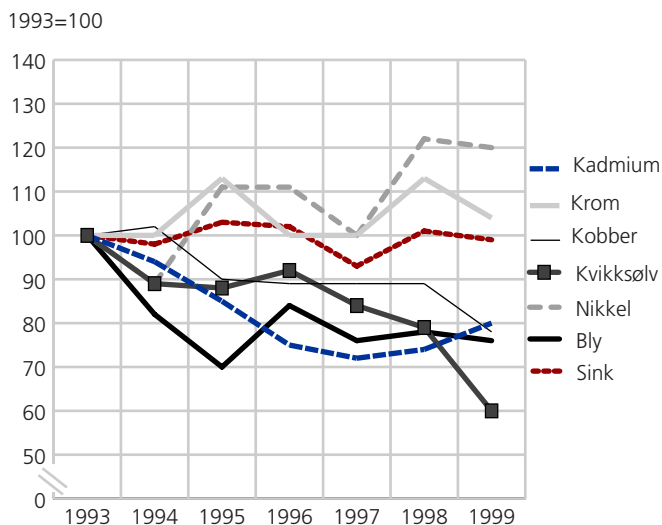
Tungmetallinnhald i slam

Ei av ulempene ved slam er at det i varierende grad inneheld ulike tungmetall. Dersom innhaldet av tungmetall er høgare enn fastsette grenseverdier kan ikkje slammet disponerast på jordbruks- eller grøntareal. Ut frå opplysningar om innhald av tungmetall og disponerte slammengder, er total mengd tungmetall i disponert avløpsslam berekna. Resultata viser at avløpsslammet som vart disponert til ulike føremål i 1998 inneheldt mellom anna 110 kg kadmium og 95 kg kvikksølv.

Sjølv om gjennomsnittsverdiane er forholdsvis låge, vil mange anlegg oppleve at innhaldet av enkelte tungmetall i periodar vil overstige grenseverdiane, og at slammet difor ikkje kan disponerast på jordbruks- eller grøntareal.

Mengd avløpsslam disponert til ulike føremål. 1993-1999

Når det gjeld utvikling over tid for innholdet av tungmetall i slam, så kan det sjå ut som om innholdet av kvikksølv, kopar, bly og kadmium har gått ned på 1990-talet, medan innholdet av nikkel har auka. Variasjo-

Innhald av tungmetall i avløpsslam. 1993-1999. Indeks: medianverdi 1993=100 prosent

nane er imidlertid store frå år til år, og det trengst meir informasjon for å kunne seie noko sikkert om utviklinga.

Innhald av tungmetall og næringsstoff i slam. 1999

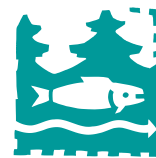
	Gjennomsnitt alle anlegg (mg per kg TS)	Høgaste registrerte verdi (mg per kg TS)	Grenseverdi for bruk på jordbruksareal (mg per kg TS)	Grenseverdi for bruk på grøntareal (mg per kg TS)	Total mengd i disponert avløpsslam (tonn)
Tungmetall					
Kadmium (Cd)	0.96	12.70	2	5	0.11
Crom (Cr)	29.79	436.00	100	150	3.05
Kobber (Cu)	248.22	1 497.00	650	1 000	24.76
Kvikksølv (Hg)	0.95	24.00	3	5	0.09
Nikkel (Ni)	13.76	407.00	50	80	1.56
Bly (Pb)	24.18	150.00	80	200	2.94
Sink (Zn)	361.29	2 907.00	800	1 500	35.07
Andre stoff					
Organisk materiale	62,53 prosent av TS				64 967
Kjeldahl-N	2,82 prosent av TS				2 930
Ammonium-N	0,31 prosent av TS				322
Totalt fosfor (P)	1,62 prosent av TS				1 683
Kalium (K)	0,17 prosent av TS				177
Kalsium (Ca)	3,30 prosent av TS				3 429

Tabell 1 Utslepp og reinsing av fosfor og nitrogen ved kommunale avløpsanlegg, samt estimert renseseffekt. 1999

	Utslepp frå anlegga (tonn)		Fjerna frå avløpsvatnet (tonn)		Reinseffekt (prosent)	
	Fosfor	Nitrogen	Fosfor	Nitrogen	Fosfor	Nitrogen
Heile landet (01-20)	836	13 494	1 848	4 306	69	24
Nordsjøfylka (01-10)	120	6 942	1 574	3 268	93	32
Resten av landet (11-20)	717	6 553	275	1 038	26	14
01 Østfold	14	761	382	211	96	22
02/03 Akershus og Oslo	30	2 740	670	2 152	96	44
04 Hedmark	7	503	94	161	93	24
05 Oppland	5	496	85	202	94	29
06 Buskerud	9	602	103	191	92	24
07 Vestfold	14	655	89	108	86	14
08 Telemark	9	518	74	84	89	14
09 Aust-Agder	17	255	25	88	60	26
10 Vest-Agder	15	413	53	72	78	15
11 Rogaland	82	1 033	74	202	47	16
12 Hordaland	149	1 392	53	253	26	15
14 Sogn og Fjordane	40	313	7	43	15	12
15 Møre og Romsdal	105	832	25	83	19	9
16 Sør-Trøndelag	88	952	55	185	38	16
17 Nord-Trøndelag	44	405	27	81	38	17
18 Nordland	100	773	18	110	15	12
19 Troms	66	505	10	55	13	10
20 Finnmark	42	346	7	24	15	6

Tabell 2 Bruk av avløpsslam til ulike føremål, etter fylke. 1999. Tonn tørrstoff

	Til saman	Jordbruksareal	Grøntareal	Dekkmasse på avfallsfylling	Anna disponering
Heile landet (01-20)	103 898	61 127	10 671	12 233	19 867
Nordsjøfylka (01-10)	87 849	59 832	7 600	6 349	14 068
Resten av landet (11-20)	16 049	1 295	3 071	5 884	5 799
01 Østfold	5 530	2 727	314	2 108	381
02/03 Akershus og Oslo	47 117	36 799	1 068	0	9 250
04 Hedmark	2 534	1 359	625	520	30
05 Oppland	4 155	1 101	52	2 067	935
06 Buskerud	12 329	7 850	2 403	781	1 295
07 Vestfold	8 051	6 627	138	4	1 282
08 Telemark	4 199	2 064	1 413	247	475
09 Aust-Agder	649	0	0	622	27
10 Vest-Agder	3 285	1 305	1 587	0	393
11 Rogaland	3 113	0	63	1 758	1 292
12 Hordaland	2 641	147	699	1 657	138
14 Sogn og Fjordane	1 511	50	47	1 064	350
15 Møre og Romsdal	1 148	240	700	111	97
16 Sør-Trøndelag	3 870	438	1 497	594	1 341
17 Nord-Trøndelag	601	203	0	300	98
18 Nordland	1 608	13	65	114	1 416
19 Troms	562	204	0	131	227
20 Finnmark	995	0	0	155	840



Kommunalt avløp, 1999. Økonomi

Gebysatsene øker mindre enn kostnadene

Høyt investeringsnivå og økning i rentenivået medførte at kommunenes kostnader knyttet til avløpssektoren økte med 15 prosent fra 1998 til 1999. Kommunenes satser for årsgebyr økte bare 6 prosent i samme tidsrom.

Totalt økte kostnadene i avløpssektoren med 15 prosent fra 1998 til 1999. Ser vi på de ulike typer kostnader, økte kapitalkostnadene (renter og avskrivninger) med 23 prosent, mens kostnadene til forvaltning, drift og vedlikehold av avløpssektoren økte med 8 prosent. Konsumprisindeksen økte med 2,3 prosent i samme tidsrom.

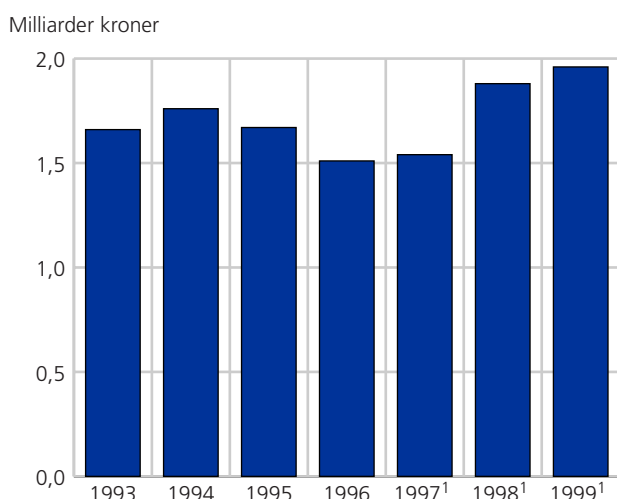
Rekordhøye investeringer

Det høye investeringsnivået, kombinert med økt rente, bidro særlig til den sterke kostnadsøkningen i avløpssektoren i 1999. Bruttoinvesteringene i den kommunale avløpssektoren i 1999 var på 1,96 milliarder kroner. Avløpsstatistikken omfatter bruttoinvesteringer for perioden fra og med 1993 fram til 1999. Innenfor denne perioden var investeringsnivået i 1999 det høyeste i faste kroner. Det har i 1998 og 1999 vært investert mer i både nitrogenfjerning, i andre typer renseanlegg og i avløpsnett enn tidligere år.

Kostnadene økte mer enn inntektene

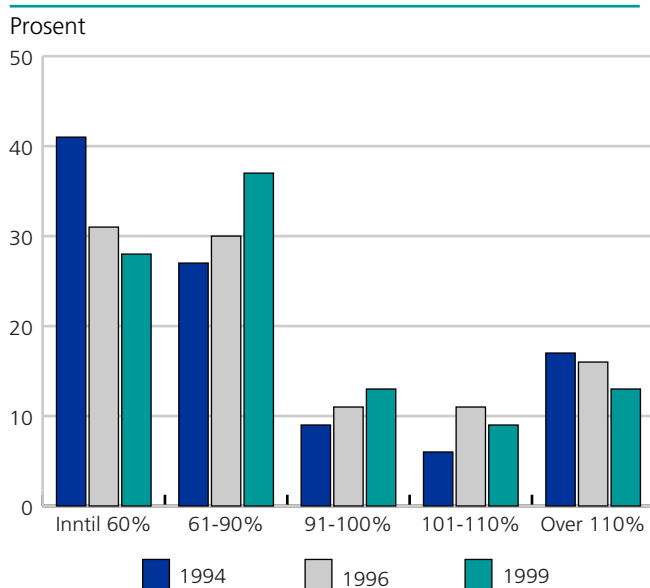
Gebysatsene for 1999 var ikke så høye at de dekket alle kommunenes kostnader. Kommunene innkasserte totalt 3,66 milliarder kroner gjennom årsgebyrer og tilknytningsgebyrer. Til sammenligning kom kostnadene

Bruttoinvesteringer, 1993-1999. Faste 1999-kroner. Milliarder kroner



¹ Det er estimert verdier for de kommuner som ikke har rapportert bruttoinvesteringer.

Dekningsgrad i kommunene, 1994, 1996 og 1999. Prosent



opp i 4,04 milliarder kroner. Det betyr at på landsbasis ble 90 prosent av kommunenes utgifter til avløpssektoren dekket gjennom abonnentenes innbetalinger av ulike avløpsgebyrer. Dette er en nedgang på 8 prosent i forhold til 1998. På landsbasis har kommunenes inntekter vært lavere enn kostnadene i hele perioden 1993-1999, med unntak av 1997 da inntektene utgjorde 101 prosent av utgiftene.

Store forskjeller i gebysatsene

Gebysatsene har økt i mindre grad enn kostnadene til tross for underskudd i avløpssektoren også i tidligere år. Økningen i kommunenes årskostnader fra 1998 til 1999 på totalt 15 prosent gjenspeiles ikke i gebysatsene fastsatt for år 2000. Fra 1999 til 2000 økte gjennomsnittlig tilknytningsgebyr med 4 prosent, gjennomsnittlig årsgebyr per abonnent økte med 7 prosent og gjennomsnittlig gebyr per målt kubikkmeter vann økte med 6 prosent. Det er store forskjeller mellom kommunene. Gebysats for en kubikkmeter vann varierer fra 1,57 kroner i Lyngen i Troms til 28,45 kroner i Tana i Finnmark. Kommunegjennomsnittet er 8,96 kroner. Tilknytningsgebyret varierer fra 1 krone i Drammen og

Porsgrunn til 80 200 kroner i Aurskog-Høland i Akershus. Kommunegjennomsnittet er på 12 729 kroner.

Forskriften følges i varierende grad

Ifølge forskriften om kommunale vann- og avløpsgebyrer bør kommunene dekke inn kostnadene knyttet til sektoren gjennom gebyrer etter selvkostprinsippet og prinsippet om betaling etter forbruk. Det er imidlertid valgfritt for kommunen hvorvidt den velger å gjøre dette. Kommunene har derimot *ikke* anledning til å dekke mer enn 100 prosent av sine kostnader. Dette trenger ikke å gjelde for det enkelte år, men det er forutsatt at inntektene over maksimalt fem år ikke skal overstige kostnadene for årene samlet. Til tross for denne begrensningen har 28 kommuner, med til sammen 1,2 millioner innbyggere, hatt en finansiell dekningsgrad på over 100 prosent i hele seks år på rad. Med finansiell dekningsgrad menes andelen av årskostnadene som kommunene får dekket gjennom gebyrinntektene. Tallene er basert på kapitalkostnader beregnet ved hjelp av annuitetsmetoden anbefalt av Statens forurensningstilsyn og Miljøverndepartementet. Ved fordeling av kostnader mellom år, har imidlertid

kommunene mulighet til å velge mellom flere beregningsmetoder. Kommunal- og arbeidsdepartementet anbefaler andre metoder enn den som er brukt her.

Den finansielle dekningsgraden varierer imidlertid så sterkt fra kommune til kommune at dette ikke bare kan tilskrives beregningsmetode. Laveste finansielle dekningsgrad i 1999, basert på rapporterte tall, var 11 prosent, og den høyeste var 487 prosent. Kommunegjennomsnittet var på 79 prosent. I perioden 1993-1999 har gjennomsnittet variert mellom 68 og 86 prosent.

Det ut til å være en tendens til at kommunene søker å dekke en stadig større andel av sine kostnader gjennom gebyrer i avløpssektoren. Stadig færre kommuner har veldig lav finansiell dekningsgrad. I 1994 hadde 22 prosent av kommunene en finansiell dekningsgrad på inntil 40 prosent. I 1996 var det tilsvarende tallet gått ned til 16 prosent og i 1999 ytterligere ned til 11 prosent. Andelen kommuner med en finansiell dekningsgrad på over 110 prosent har også minket, mens andelen med finansiell dekningsgrad opp mot 100 prosent har økt.

Tabell 2 Investeringer i den kommunale avløpssektoren, etter type tiltak og fylke. 1999. 1 000 kroner

Fylke/landsdel	Totalt	Rapporterte investeringer			Estimerte investeringer ¹
		Transport	Renseanlegg	Nitrogenfjerning	
Hele landet	1 923 701	1 334 587	413 592	175 522	39 251
Nordsjøfylkene	1 085 952	709 871	200 612	175 469	18 444
Resten av landet	837 749	624 716	212 980	53	20 807
Østfold	103 299	96 942	6 357	0	5 277
Akershus	189 164	177 026	12 138	0	0
Oslo	255 904	78 131	2 304	175 469	0
Hedmark	55 466	47 864	7 602	0	0
Oppland	69 193	37 647	31 546	0	13 094
Buskerud	58 800	52 420	6 380	0	0
Vestfold	134 551	60 728	73 823	0	73
Telemark	67 011	51 879	15 132	0	0
Aust-Agder	60 140	53 452	6 688	0	0
Vest-Agder	92 424	53 782	38 642	0	0
Rogaland	126 095	123 410	2 685	0	0
Hordaland	191 928	142 237	49 691	0	0
Sogn og Fjordane	29 983	19 587	10 396	0	16
Møre og Romsdal	77 694	62 528	15 113	53	0
Sør-Trøndelag	99 917	53 813	46 104	0	0
Nord-Trøndelag	107 185	47 143	60 042	0	0
Nordland	111 598	98 524	13 074	0	20 463
Troms	71 912	61 168	10 744	0	0
Finnmark	21 437	16 306	5 131	0	328

¹Det er estimert investering for kommuner som ikke har rapportert. Estimaten er basert på et gjennomsnitt av tidligere års rapportering. De estimerte verdiene er imidlertid ikke fordelt på type investering.

Tabell 3 Totale årskostnader fordelt på kapitalkostnader og forvaltnings-, drifts- og vedlikeholdskostnader, etter fylke. 1999. Millioner kroner

Fylke/landsdel	Totale kostnader	Forvaltnings-, drifts- og vedlikeholdskostnader ¹	Kapitalkostnader ¹
Hele landet	4 045	2 090	1 961
Nordsjøfylkene	2 596	1 408	1 188
Resten av landet	1 449	682	773
Østfold	292	156	136
Akershus	483	314	170
Oslo	490	264	226
Hedmark	187	105	82
Oppland	213	106	107
Buskerud	239	112	127
Vestfold	207	114	93
Telemark	169	82	87
Aust-Agder	132	66	66
Vest-Agder	183	89	94
Rogaland	305	162	144
Hordaland	332	120	212
Sogn og Fjordane	59	28	31
Møre og Romsdal	151	68	84
Sør-Trøndelag	189	87	102
Nord-Trøndelag	124	61	62
Nordland	150	72	78
Troms	97	49	47
Finnmark	42	28	14

¹ Det er estimert verdier for kommuner som ikke har rapportert forvaltnings-, drifts- og vedlikeholdskostnader eller investeringer.

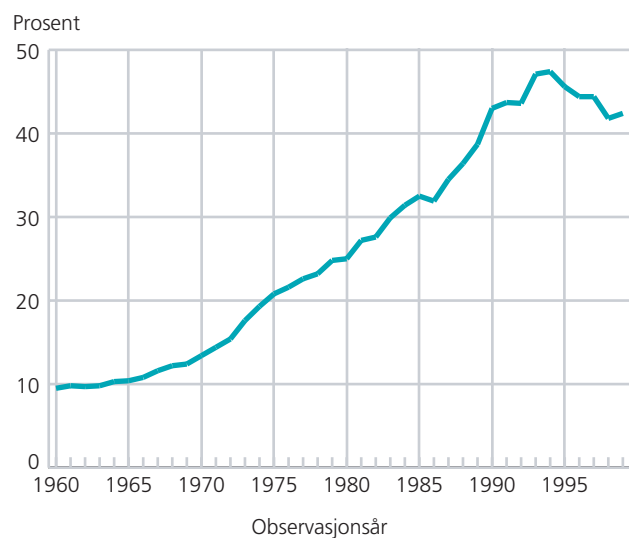


Befolkningsstatistikk. Skilsmisser og separasjoner, 1999

Stabile skilsmissetall

I 1999 ble 9 100 ekteskap oppløst ved skilsmisse, en beskjeden nedgang fra året før. Samtidig holdt den beregnede skilsmisseandelen seg stabil. Om vi legger skilsmissemønsteret fra 1999 til grunn, vil 42 prosent av alle ekteskap inngått dette året komme til å ende med skilsmisse.

Beregnet andel ekteskap som vil bli oppløst forutsatt skilsmissemønster som i det enkelte år. 1960-1999. Prosent



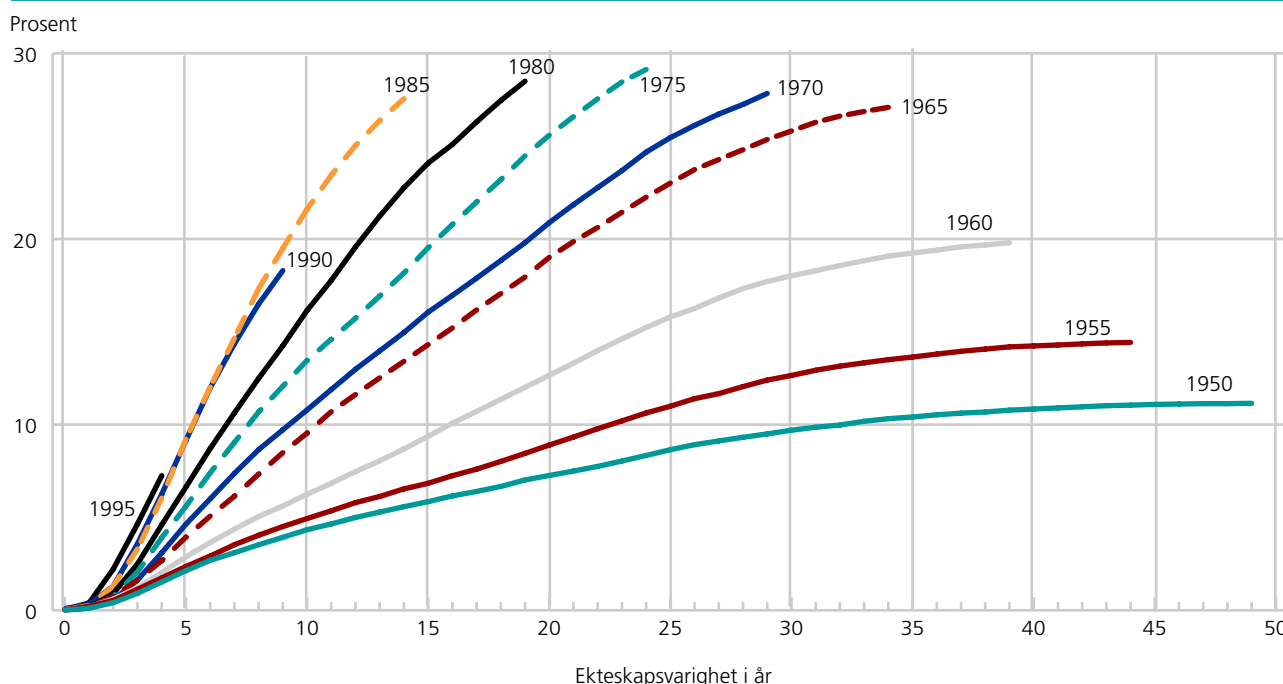
Så høye skilsmisseandeler er ikke registrert i noe ekteskapskull frem til i dag. Størst andel skilsmisser er det blant dem som giftet seg for 15-30 år siden. Av alle som giftet seg i denne perioden, har minst 28 prosent av de opprinnelige ekteskapskullene endt med skilsmisse, men ingen ekteskapskull har foreløpig passert 30 prosent. Imidlertid har en del ekteskapskull atskillige år igjen før vi har en endelig oppsummering av eventuelle brudd.

Skilsmisseandelene for de enkelte ekteskapskullene har økt kraftig i de siste 50 årene. Det er nå visse tegn til at denne utviklingen brytes. Ni år etter at ekteskapet ble inngått, hadde for eksempel de som giftet seg i 1990 noe lavere samlet skilsmisseandel enn dem som giftet seg i 1985, henholdsvis 18 og 20 prosent.

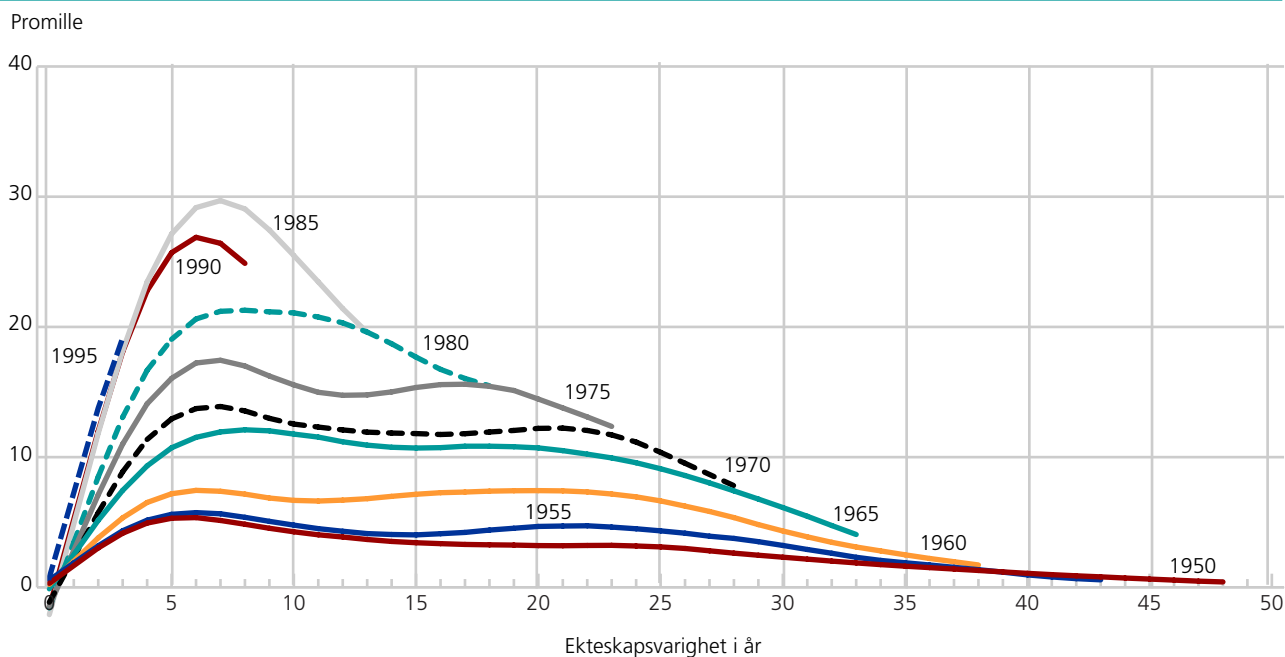
Uforandret for sølvbrudeparene

Skilsmisseraten varierer sterkt med ekteskapets varighet. I 1998 var skilsmisseraten per 1 000 bestående

Kumulert andel skilte per 100 opprinnelige ekteskap, etter varighet (ved utgangen av 1999) for utvalgte ekteskapskull. 1950-1995. Prosent



Skilsmisserater per 1 000 bestående ekteskap, etter varighet (ved utgangen av 1998) for utvalgte ekteskapskull 1950-1995



ekteskap henholdsvis 29, 22, 16, 14 og 10 for ekteskap som hadde vart 5, 10, 15, 20 og 25 år. De senere års nedgang i skilsmisseraten slår sterkt ut når vi ser på ekteskap som har vart i 10 år. En slik nedgang er det ikke for ekteskap av lengre varighet, men det er heller ingen stor oppgang. I siste tiår har skilsmisseraten i ekteskap som har vart så lenge at de nærmer seg sølvbryllup, holdt seg relativt uforandret. For ekteskap som har vart i 20 år, har det årlige gjennomsnittet ligget på godt og vel 14 skilsmisser per 1 000 bestående ekteskap. For ekteskap med 25 års varighet har det vært en svak oppgang. I siste tiår har det i gjennomsnitt vært noe over 10 skilsmisser per 1 000 ekteskap med så lang varighet.

Ganske stabilt på alder

Skilsmisseraten for menn og kvinner i ulike aldersgrupper viste seg ganske stabil men med en liten økning fra året før for de fleste aldersgruppene. 30-34-åringene skilte seg i litt mindre grad, særlig gjaldt dette kvinnene. Tidligere var dette den aldersgruppen som hadde høyest skilsmisserate; det er imidlertid for tidlig å si noe sikkert om en varig utvikling her.

Litt flere separasjoner

Separasjonstallet økte igjen i 1999, med 300 til 11 900, etter noen år på et lavere nivå. I tillegg til de 9 100

ekteskapene oppløst ved skilsmisse, ble 16 900 oppløst ved at den ene ektefellen døde.

14 500 barn opplevde skilsmisse

Godt over halvparten (56 prosent) av ekteparene som ble skilt i 1999, hadde barn under 18 år. Totalt dreide det seg om 9 000 barn. I tillegg kommer 5 500 barn som var 18 år eller eldre ved foreldrenes skilsmisse. Siden statistikken ikke gir tall for oppløste samboerskap, er informasjonen om brudd i parforhold ikke komplett. Én følge av dette er at tallet for barn som opplever familieoppløsning, er for lavt.

Statistikk-faglige endringer

Skilsmissestatistikken for 1999 er endret på to punkter i forhold til foregående år: For det første tas alle forsinkede meldinger om separasjoner og skilsmisser nå inn i statistikken uansett når hendelsen fant sted. For det andre gjelder tallene skilsmisser og separasjoner der mannen er bosatt i Norge, i stedet for hendelser der minst én av partene er bosatt i landet. Tall etter gammel definisjon er tilgjengelig. Se for øvrig Om statistikken.

Tabell 1 Oppløste ekteskap. Separasjoner. 1961-1999

Årsgjennomsnitt År	Oppløste ekteskap			Separasjoner ¹	Oppløste ekteskap per 1 000 bestående ²	
	I alt	Ved død	Ved skilsmisse ¹		Ved død	Ved skilsmisse
1961-1965	17 373	14 921	2 452	2 546	17,5	2,9
1966-1970	19 562	16 602	2 960	3 434	18,3	3,3
1971-1975	22 030	17 567	4 463	6 004	18,5	4,7
1976-1980	24 194	18 088	6 106	7 826	18,6	6,3
1981-1985	25 987	18 536	7 451	9 848	19,3	7,8
1986-1990	27 542	18 730	8 812	11 469	20,0	9,4
1991-1995	28 350	17 939	10 411	12 055	19,9	11,5
1986	26 469	18 656	7 813	10 117	19,7	8,3
1987	27 278	18 936	8 342	10 616	20,1	8,9
1988	27 456	18 767	8 689	11 307	20,0	9,3
1989	27 757	18 594	9 163	12 480	20,0	9,8
1990	28 750	18 695	10 055	12 825	20,2	10,9
1991	28 424	18 260	10 164	12 350	19,9	11,1
1992	28 055	17 949	10 106	12 146	19,7	11,1
1993	29 185	18 380	10 805	11 928	20,4	12,0
1994	28 208	17 413	10 795	11 882	19,5	12,1
1995	27 878	17 695	10 183	11 968	19,9	11,5
1996	27 013	17 177	9 836	11 125	19,5	11,1
1997	26 859	17 046	9 813	11 464	19,4	11,2
1998	25 991	16 778	9 213	11 579	19,1	10,5
1999	26 016	16 892	9 124	11 883	19,3	10,4

¹ Tallene omfatter skilsmisser/separasjoner der mannen var bosatt i Norge. Tidligere ble også hendelser der mannen var bosatt i utlandet regnet med.

² Per 1 000 gifte og separerte kvinner.

Tabell 2 Skilsmisser og separasjoner, etter fylke. 1981-1999

	Skilsmisser ¹							Separasjoner ²						
	Årsgjennomsnitt							Årsgjennomsnitt						
	1981-1985	1986-1990	1991-1995	1996	1997	1998	1999	1981-1985	1986-1990	1991-1995	1996	1997	1998	1999
I alt³	7 451	8 812	10 411	9 836	9 813	9 213	9 124	9 848	11 469	12 055	11 125	11 464	11 579	11 883
01 Østfold	441	548	644	655	616	555	600	613	728	774	729	790	773	760
02 Akershus	837	961	1 163	1 011	1 082	964	911	1 117	1 326	1 445	1 223	1 357	1 263	1 393
03 Oslo	1 433	1 419	1 581	1 458	1 670	1 392	1 283	1 557	1 437	1 581	1 378	1 509	1 423	1 339
04 Hedmark	266	335	390	418	337	353	349	365	439	473	431	401	445	478
05 Oppland	228	283	368	346	333	319	332	311	389	439	431	411	442	430
06 Buskerud	433	513	610	558	552	516	533	564	705	722	688	625	695	737
07 Vestfold	415	495	571	550	535	578	447	588	671	704	646	649	660	750
08 Telemark	281	341	411	412	348	330	381	402	482	498	409	466	459	521
09 Aust-Agder	152	195	220	264	230	232	234	219	281	294	326	288	324	310
10 Vest-Agder	218	267	350	362	359	324	354	321	384	457	454	414	479	470
11 Rogaland	455	630	812	729	779	738	720	645	820	932	951	920	921	1 049
12 Hordaland	588	774	886	861	877	854	785	837	1 056	1 019	933	1 055	1 060	1 039
14 Sogn og Fjordane	92	115	159	139	153	130	139	117	169	169	180	180	160	164
15 Møre og Romsdal	252	350	424	381	376	394	388	368	498	473	480	485	477	491
16 Sør-Trøndelag	441	492	558	533	501	481	506	557	617	648	574	575	591	586
17 Nord-Trøndelag	150	196	243	210	204	201	220	215	286	278	243	246	271	238
18 Nordland	371	434	517	474	425	416	478	515	602	585	540	533	557	588
19 Troms	242	295	324	322	303	282	299	324	374	372	346	372	390	362
20 Finnmark	153	170	178	153	133	154	165	213	206	193	163	188	189	178

¹ Etter mannens bosted ved innvilgelse av skilsmisse. ² Etter mannens bosted ved innvilgelse av separasjon. Før 1986 er separasjoner fordelt etter kvinnens bosted, dersom mannens bosted var utlandet eller ukjent. ³ Totaltallene omfatter skilsmisser/separasjoner der mannen var bosatt i Norge. Tidligere ble også hendelser der mannen var bosatt i utlandet regnet med.

Tabell 3 Skilsmisserater for menn og kvinner i ulike aldersgrupper. 1959-1999

	Skilsmisser per 1 000 gifte og separerte												
	Alder												
	15-	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-
Menn¹													
1959-1962	2,8	1,8	5,6	5,8	4,5	4,0	3,3	2,9	2,1	1,7	1,0	0,7	0,3
1969-1972	3,9	2,2	6,5	8,7	7,5	5,8	4,5	3,3	2,7	1,8	1,2	0,8	0,3
1976-1980	6,5	3,3	10,0	13,0	12,1	10,6	9,0	6,5	4,1	2,7	1,5	0,8	0,3
1981-1985	7,9	2,2	10,1	15,4	14,6	13,0	11,6	9,1	5,9	3,6	1,9	1,0	0,4
1986-1990	9,4	2,4	12,5	18,4	17,5	15,2	13,6	11,4	8,1	4,8	2,5	1,5	0,5
1991-1995	11,5	4,4	16,0	21,6	21,6	19,6	17,5	14,5	10,5	6,6	3,5	1,9	0,6
1981	7,4	2,7	9,1	14,1	13,7	12,3	10,3	8,1	5,4	3,3	1,7	1,2	0,4
1982	7,4	8,5	9,9	14,1	13,4	12,6	11,0	8,7	5,3	3,1	1,7	0,9	0,3
1983	8,0	-	9,7	16,3	14,3	13,0	11,8	9,2	5,8	3,4	2,0	0,9	0,4
1984	8,3	-	9,5	15,8	15,8	13,2	12,4	9,6	6,7	3,9	2,0	1,1	0,4
1985	8,6	-	12,5	16,5	15,8	14,1	12,3	10,1	6,5	4,1	2,2	1,0	0,4
1986	8,3	-	10,6	15,8	14,8	13,3	12,1	9,9	7,1	3,8	2,3	1,4	0,4
1987	8,9	-	10,8	16,0	16,6	14,2	12,9	11,1	7,6	4,2	2,5	1,4	0,5
1988	9,3	-	11,4	17,0	17,4	14,5	13,3	11,7	8,3	5,1	2,5	1,4	0,5
1989	9,8	12,0	14,3	20,1	18,2	15,6	13,9	11,9	8,4	5,2	2,8	1,5	0,6
1990	10,9	-	15,3	23,0	20,7	18,2	15,6	12,6	9,0	5,7	2,6	1,7	0,5
1991	11,1	-	19,9	21,1	20,8	18,8	16,0	13,2	10,1	5,6	3,6	1,7	0,5
1992	11,1	10,4	15,1	21,4	20,1	19,1	16,5	14,0	10,0	6,1	3,3	1,8	0,5
1993	12,0	-	15,9	22,3	22,4	20,0	18,2	15,5	10,5	7,0	3,6	2,1	0,7
1994	12,1	12,2	13,3	22,5	22,4	20,8	18,9	15,1	11,0	7,0	3,6	1,9	0,9
1995	11,5	-	14,2	20,6	22,8	19,4	17,8	14,4	10,7	7,3	3,2	1,9	0,7
1996	11,1	-	12,9	19,6	21,1	19,7	17,3	14,8	10,5	6,5	3,6	1,6	0,7
1997	11,2	-	14,8	18,3	20,4	19,3	18,5	15,1	10,2	6,7	4,1	2,3	0,6
1998	10,5	21,7	11,9	16,9	19,8	18,8	17,1	14,3	10,1	6,1	3,5	1,7	0,7
1999	10,8	19,1	15,0	18,3	19,4	19,5	17,3	14,6	10,7	6,5	4,0	2,4	0,7
Kvinner¹													
1959-1962	2,8	2,4	5,9	5,3	3,8	3,5	3,1	2,6	1,8	1,3	0,8	0,4	0,2
1969-1972	3,8	3,2	7,8	8,4	6,3	4,7	3,5	2,9	2,2	1,4	0,9	0,5	0,2
1976-1980	6,5	4,1	12,3	13,4	11,1	9,5	7,4	4,8	2,9	1,8	1,0	0,6	0,2
1981-1985	7,9	3,8	14,1	16,2	13,5	12,0	10,2	6,9	3,9	2,3	1,2	0,8	0,3
1986-1990	9,5	4,5	17,0	19,6	16,4	14,3	12,3	9,5	5,4	3,0	1,6	1,0	0,4
1991-1995	11,6	3,1	20,2	23,4	21,0	18,8	16,1	11,9	7,8	4,0	2,0	1,2	0,5
1981	7,4	4,3	12,0	15,4	12,3	11,0	9,1	6,1	3,3	2,1	1,3	0,7	0,3
1982	7,4	4,5	12,3	14,9	12,7	11,6	10,1	6,4	3,3	1,8	1,0	0,6	0,2
1983	8,0	3,8	14,8	16,2	13,5	12,2	9,9	6,8	4,0	2,4	1,1	0,6	0,4
1984	8,3	3,2	14,6	17,2	14,0	12,3	10,8	7,6	4,3	2,6	1,2	1,0	0,4
1985	8,6	3,2	16,7	17,5	15,0	12,5	11,2	7,8	4,5	2,4	1,2	1,0	0,3
1986	8,3	3,0	14,3	16,9	14,3	12,1	11,2	8,0	4,5	2,8	1,4	1,0	0,3
1987	8,9	1,9	15,2	17,9	15,5	13,5	11,4	9,1	5,1	2,9	1,6	0,9	0,3
1988	9,4	5,7	16,0	19,0	16,2	13,7	12,3	9,6	5,8	3,0	1,6	0,8	0,4
1989	9,9	4,9	18,7	20,7	16,9	15,2	12,9	9,8	5,8	3,0	1,7	1,2	0,3
1990	10,9	7,2	20,9	23,7	19,3	17,2	13,9	10,8	6,0	3,2	1,8	1,0	0,5
1991	11,2	6,3	21,2	23,8	19,7	17,2	14,7	11,2	6,9	3,4	2,1	0,9	0,4
1992	11,2	4,4	19,5	22,0	19,6	19,0	15,5	11,0	7,3	3,6	1,9	1,2	0,3
1993	12,1	1,6	20,9	24,1	21,7	19,4	16,7	12,5	8,2	4,5	2,1	1,0	0,6
1994	12,1	-	19,3	24,2	22,6	19,4	17,4	12,6	8,1	4,6	1,8	1,5	0,6
1995	11,6	2,0	19,8	22,9	21,4	19,1	16,5	12,1	8,5	4,1	2,0	1,3	0,4
1996	11,2	4,2	17,2	21,5	20,9	18,4	16,1	13,0	7,9	4,2	2,3	1,0	0,5
1997	11,2	8,3	17,6	20,7	20,9	19,1	16,7	12,2	8,0	5,0	2,5	1,4	0,4
1998	10,6	5,6	15,3	20,2	20,6	17,3	15,9	12,0	7,5	4,3	2,3	1,1	0,4
1999	10,8	1,7	19,5	20,2	19,6	19,0	15,7	12,8	8,0	4,7	2,6	1,2	0,4

¹ Bosatt i Norge.



Komm.helsetenesta. Legar, fysioterapeutar og førebyggjande tenester. Endelege tal, 1999

Litt meir ressursar til kommunehelsetenesta

Det har vore ein moderat vekst i årsverk og dekningsgrader for både legar, fysioterapeutar, jordmødre og helsesystrer frå 1998 til 1999. Målt i talet på årsverk, er det legane og fysioterapeutane som har den største veksten.

I 1999 vart det utført 3 527 årsverk av legar i kommunehelsetenesta utanom eldreomsorga. Dette var ein vekst på 61 årsverk - eller 1,8 prosent - samanlikna med året før. Tilsvarende auka talet på årsverk av fysioterapeutar med 59 i same periode, ein auke på 1,7 prosent. Dersom ein tek med ressursinnsatsen i eldreomsorga, viser tala at årsverk av legar og fysioterapeutar auka med i same følgd 63 og 95 i perioden 1999 til 1998.

Fleire fysioterapeutar i distrikta

I motsetning til legedekninga er det dei største og mest sentrale kommunane som har hatt den beste dekningsgraden for fysioterapeutar. Samanlikna med situasjonen på slutten av 1980-talet har skilnaden på dekningsgraden mellom kommunegrupper med ulik sentralitet gradvis blitt mindre. I 1999 var dekningsgraden i dei minst sentrale kommunane for første gong på meir enn 7 årsverk per 10 000 innbyggjarar.

Små og usentrale kommunar har behov for fleire årsverk per innbyggjar for å gi et tilbod som er likeverdig med det ein finn i store og sentrale kommunar. Tala viser at innbyggjarane i distrikta førebels ikkje har same tilbodet om fysikalsk behandling som dei som er busette i store og sentrale kommunar.

419 av alle fysioterapiårsverka i kommunehelsetenesta var i 1999 knytt til institusjonar for eldre og funksjonshemma. Andelen har auka frå 1998 til 1999.

Fleire private legar

Eit markert trekk ved legetenesta i kommunane er at det gjennom nesten heile 1990-talet har vore ein overgang av legar frå kommunale stillingar med fast lønn til privat praksis. Fram til 1990 auka talet på årsverk utført av legar med fast lønn, for deretter å stagnere. Etter 1992 byrja årsverk av fastlønna legar utanfor eldreomsorga å gå ned. Tala viser etter dette ein nedgang på 507 årsverk. I 1999 stod fastlønna legar for om lag 18 prosent av alle legeårsverka i kommunehelsetenesta utanom eldreomsorga.

I 1999 vart det samla sett utført 3 527 årsverk av legar i kommunehelsetenesta utanom eldreomsorga. Dette er ein vekst på 61 årsverk samanlikna med 1998. Sjølv om det samtidig har blitt færre fastlønna legar, har dette blitt meir enn kompensert av fleire legar i privat praksis. Målt i forhold til befolkninga, er det best legedekning i dei minst sentrale kommunane.

I 1999 utførte legar arbeid tilsvarende 225 årsverk i institusjonar for eldre og funksjonshemma. Dette utgjør om lag 6 prosent av legane sin totale arbeidsinnsats i kommunehelsetenesta. Andelen har halde seg stabil dei siste åra.

Fleire jordmødre og helsesystrer

I perioden 1998 til 1999 auka talet på årsverk for jordmødre i kommunehelsetenesta frå 258 til 269. Tilsvarende auka årsverka for helsesystrer frå 1 611 til 1 650. Målt i talet på årsverk per innbyggjar, er det dei minst sentrale kommunane som har den beste tilgangen på tenester frå desse yrkesgruppene. Spesielt gjeld dette for jordmødre der dei minst sentrale kommunane har om lag 4 gonger så mange årsverk per 10 000 fødte som dei mest sentrale kommunane.

Dei siste ti åra har talet på årsverk utført av jordmødre auka med 165. Størst har veksten vore etter at obligatorisk svangerskapskontroll blei innført i 1994. Frå 1989 til 1999 har årsverka for helsesystrer i kommunehelsetenesta auka med 508.

Verknad av KOSTRA

Innsamlinga av statistikk er for tida under endring. Eit aukande tal kommunar leverer opplysningar for kommunehelsetenesta etter KOSTRA-systemet (KOMMune STAT RAPportering). I 2000 rapporterte 108 kommunar etter dette nye systemet.

Nye elektroniske skjema med til dels endra spørsmål, saman med endra rutiner for innsamlinga, kan ha verknader på resultatata i statistikken.

Tabell 1 Utførde årsverk av ulike yrkesgrupper i kommunehelsetenesta utanfor institusjonar for eldre og heimetenestene. Årsverk per 10 000 innbyggjarar. Sentralitet. 1987-1999

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Legar per 10 000 innbyggjarar	7,2	7,0	7,0	7,1	7,2	7,3	7,5	7,5	7,5	7,5	7,6	7,8	7,9
Sentralitet 0 Minst sentrale kommunar	8,7	9,3	9,3	9,5	9,5	9,5	9,8	9,8	10,1	9,8	9,7	10,0	10,2
Sentralitet 1 Mindre sentrale kommunar	7,5	7,5	7,6	7,7	7,6	7,7	7,9	8,0	8,1	7,9	8,1	8,1	8,0
Sentralitet 2 Sentrale kommunar	6,6	6,4	6,6	6,7	6,8	6,9	7,0	7,1	7,3	7,3	7,4	7,5	7,6
Sentralitet 3 Særleg sentrale kommunar	7,0	6,4	6,4	6,5	6,6	6,9	6,9	7,0	6,9	7,0	7,0	7,3	7,4
Fysioterapeutar per 10 000 innbyggjarar	6,0	6,0	6,0	6,2	6,4	6,6	6,7	6,7	6,9	7,1	7,4	7,6	7,6
Sentralitet 0 Minst sentrale kommunar	4,2	4,3	4,4	4,8	5,1	5,3	5,6	5,4	5,9	6,3	6,8	6,9	7,1
Sentralitet 1 Mindre sentrale kommunar	4,8	4,8	4,9	5,2	5,5	5,6	5,9	6,1	5,8	6,4	6,8	7,1	7,1
Sentralitet 2 Sentrale kommunar	5,7	5,6	5,7	5,9	6,0	6,2	6,4	6,6	6,9	7,1	7,4	7,4	7,6
Sentralitet 3 Særleg sentrale kommunar	6,8	6,8	6,8	6,9	7,2	7,3	7,3	7,2	7,4	7,5	7,6	7,9	7,9
Jordmødre per 10 000 fødte	17,1	18,6	18,1	18,6	20,5	23,8	26,6	26,6	33,4	36,8	40,3	44,2	45,3
Sentralitet 0 Minst sentrale kommunar	62,6	62,1	70,0	72,2	80,0	86,6	89,0	84,2	95,5	103,2	116,5	122,4	122,2
Sentralitet 1 Mindre sentrale kommunar	22,9	31,6	28,5	31,1	30,3	36,8	41,6	34,0	49,3	50,3	50,8	58,1	65,7
Sentralitet 2 Sentrale kommunar	7,5	11,5	7,1	7,8	8,2	12,4	15,4	15,8	22,7	27,0	29,0	34,1	32,3
Sentralitet 3 Særleg sentrale kommunar	7,2	7,4	7,2	7,3	9,0	10,4	13,1	15,5	20,0	22,4	25,4	27,8	30,1
Helsesysterer per 10 000 barn 0-4 år	43,4	41,2	41,4	41,2	41,6	41,4	44,7	47,8	49,6	50,8	52,1	53,3	54,6
Sentralitet 0 Minst sentrale kommunar	46,4	48,2	52,0	52,8	52,5	53,7	56,2	60,5	62,8	61,4	65,2	66,5	63,4
Sentralitet 1 Mindre sentrale kommunar	41,8	41,3	35,7	43,1	44,4	47,0	47,3	51,6	51,4	57,1	53,1	57,3	58,7
Sentralitet 2 Mindre sentrale kommunar	41,7	42,5	42,9	38,9	39,2	40,6	43,4	46,9	50,4	51,8	53,5	54,6	56,1
Sentralitet 3 Særleg sentrale kommunar	43,5	38,6	38,6	38,7	39,3	37,7	41,9	44,4	45,6	46,7	48,1	49,0	51,2

Tabell 2 Utførde årsverk av ulike yrkesgrupper i kommunehelsetenesta utanfor institusjonar for eldre og heimetenestene. Sentralitet. 1987-1999

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Legar	2 995	2 935	2 960	3 016	3 069	3 137	3 211	3 264	3 299	3 305	3 351	3 466	3 527
Sentralitet 0 Minst sentrale kommunar	580	614	608	618	619	614	637	633	649	631	620	634	644
Sentralitet 1 Mindre sentrale kommunar	247	248	252	255	253	258	266	270	271	264	272	271	269
Sentralitet 2 Sentrale kommunar	702	688	717	726	738	750	770	778	805	803	822	839	851
Sentralitet 3 Særleg sentrale kommunar	1 467	1 385	1 384	1 417	1 460	1 514	1 538	1 582	1 574	1 607	1 637	1 723	1 764
Fysioterapeutar	2 480	2 515	2 549	2 623	2 743	2 818	2 888	2 921	3 033	3 135	3 256	3 361	3 420
Sentralitet 0 Minst sentrale kommunar	279	285	292	313	335	341	361	353	380	402	435	435	451
Sentralitet 1 Mindre sentrale kommunar	157	158	164	172	184	189	196	205	196	215	228	238	240
Sentralitet 2 Sentrale kommunar	607	606	616	639	648	682	704	726	757	783	819	834	851
Sentralitet 3 Særleg sentrale kommunar	1 437	1 465	1 477	1 499	1 576	1 605	1 626	1 637	1 699	1 735	1 774	1 854	1 877
Jordmødre	90	101	104	110	125	145	161	160	201	222	241	258	269
Sentralitet 0 Minst sentrale kommunar	51	51	59	61	69	75	76	71	81	86	93	96	95
Sentralitet 1 Mindre sentrale kommunar	10	14	13	14	15	17	20	16	22	23	23	25	29
Sentralitet 2 Sentrale kommunar	10	15	10	11	12	18	22	23	32	38	40	46	45
Sentralitet 3 Særleg sentrale kommunar	20	21	22	23	30	35	43	51	67	75	85	91	101
Helsesysterer	1 120	1 100	1 142	1 172	1 220	1 241	1 355	1 453	1 504	1 538	1 578	1 611	1 650
Sentralitet 0 Minst sentrale kommunar	188	197	215	221	222	229	241	259	267	259	270	273	259
Sentralitet 1 Mindre sentrale kommunar	87	88	78	97	102	110	112	122	120	133	123	130	133
Sentralitet 2 Sentrale kommunar	266	278	288	268	277	292	313	338	361	371	383	391	402
Sentralitet 3 Særleg sentrale kommunar	580	537	561	587	619	610	688	735	756	775	801	818	856



Kulturstat. Den norske kyrkja 1999, trus- og livssynssamf. utanfor Den norske kyrkja, per 1. januar 2000

30 prosent fleire i registrerte trussamfunn

I løpet av dei siste ti åra har medlemstalet i registrerte trussamfunn utanfor Den norske kyrkja auka med nesten 30 prosent. Talet har auka frå om lag 186 000 medlemmer i 1990 til snautt 255 000 i 2000.

Per 1. januar 2000 hadde trus- og livssynssamfunna utanfor Den norske kyrkja til saman nesten 355 000 medlemmer, 255 000 i registrerte trussamfunn, 32 000 i uregistrerte trussamfunn og 68 000 i livssynssamfunnet Human-Etisk Forbund. Til saman har desse samfunna hatt ein auke på nesten 19 000 medlemmer sidan 1999.

Fleire muslimar og katolikkar

Størst auke blant dei registrerte trussamfunna har dei islamske trussamfunna og Den romersk-katolske kyrkja hatt, med ein auke på i same følgd 30 400 og 16 000. Ved inngangen til 2000 utgjorde dei islamske trussamfunna samla det største trussamfunnet utanfor Den norske kyrkja med nesten 50 000 medlemmer. I tillegg var det 6 800 medlemmer i uregistrerte samfunn. Pinsemenigheitene var nest størst med drygt 45 000 medlemmer, medan Den romersk-katolske kyrkja hadde 42 600 medlemmer.

Færre i Human-Etisk Forbund

Sjølv om medlemstalet for Human-Etisk Forbund har auka med 18 500 medlemmer, eller 37 prosent, dei siste ti åra, har talet gått ned med 300 sidan 1. januar

1999. Human-Etisk Forbund hadde lokallag i alle fylka, men det var flest medlemmer i Oslo og Akershus, til saman drygt 25 000 fordelt på 17 lokallag.

Geografiske skilnader

Det er store geografiske skilnader med omsyn til om folk er medlemmer av trus- og livssynssamfunn utanfor statskyrkja. I Oslo/Akershus var 14 prosent medlemmer i trus- og livssynssamfunn utanfor statskyrkja, motsvarande tal for Sogn og Fjordane var berre drygt 1 prosent.

Den norske kyrkja

Tal for Den norske kyrkja synte at i 1999 vart 48 000 døypte i kyrkja, 37 400 konfirmerte seg og 12 700 par vart vigde. I løpet av 1999 melde i alt 4 400 seg ut av Den norske kyrkja, medan drygd 900 melde seg inn. Totalt var det drygt 3,8 millionar medlemmer i Den norske kyrkja. Dette svarar til om lag 86 prosent av befolkninga. Talet på vigslar i Den norske kyrkja i 1999 gjekk ned med drygd 3 prosent samanlikna med i fjor, medan nedgangen i talet på døypte og konfirmerte var på 1 prosent samanlikna med 1998.

Tabell 1 Medlemmer i trus-¹ og livssynssamfunn² utanfor Den norske kyrkja. 1971-2000. Absolutte tal og prosent

	Medlemmer ³						Prosent			
	1971	1980	1990	1998	1999	2000	1971	1998	1999	2000
Medlemmer i registrerte trussamfunn i alt	111 263	128 184	185 735	233 264	238 354	254 854	100,0	100,0	100,0	100,0
Pinsemenigheter	35 874	42 518	43 471	43 768	44 094	45 006	32,2	18,8	18,5	17,7
Den Evangelisk Lutherske Frikyrkja i Noreg	18 984	19 357	20 360	20 804	20 899	21 163	17,1	8,9	8,8	8,3
Den romersk-katolske kyrkja	9 366	13 923	26 580	37 894	40 203	42 598	8,4	16,2	16,9	16,7
Metodistkyrkja i Noreg	17 622	17 120	15 447	13 518	13 204	13 130	15,8	5,8	5,5	5,1
Jehovas vitner i Noreg	14 749	15 113	15 083	15 055	..	6,5	6,3	5,9
Det norske Baptistsamfunn	11 880	12 098	11 836	10 503	10 404	10 352	10,7	4,5	4,4	4,1
Islam	1 006	19 189	40 780	45 145	49 633	..	17,5	18,9	19,5
Det Norske Misjonsforbund	3 804	5 510	7 416	8 311	8 182	8 309	3,4	3,6	3,4	3,3
Adventistsamfunnet	6 090	6 595	6 631	6 188	6 096	5 998	5,5	2,7	2,6	2,4
Det Evangelisk-Lutherske kyrkjesamfunn	3 618	3 744	3 510	3 471	3 455	3 438	3,3	1,5	1,4	1,3
Den engelske kyrkja i Noreg	1 379	1 865	1 484	1 576	1 588	..	0,6	0,7	0,6
Guds menighet	1 519	1 452	1 393	1 020	1 116	1 051	1,4	0,4	0,5	0,4
Det Mosaiske Trussamfunn	855	915	1 000	1 047	1 041	1 015	0,8	0,4	0,4	0,4
Kristne senter	619	3 278	3 170	3 222	..	1,4	1,3	1,3
Buddhistforbundet	3 012	6 324	6 779	7 031	..	2,7	2,8	2,8
Kristensamfundet	1 389	1 979	2 003	2 172	..	0,9	0,8	0,9
Den greske ortodokse kyrkja	1 222	1 812	1 915	2 315	..	0,8	0,8	0,9
Sikh	1 078	455	158	1 772	..	0,2	0,1	0,7
Hindu	864	293	1 303	..	0,4	0,1	0,5
Andre registrerte trussamfunn	1 651	2 567	4 968	14 651	13 538	18 703	1,5	6,2	5,7	7,3
Medlemmer i uregistrerte trussamfunn i alt	11 910	27 098	29 353	31 757	..	100,0	100,0	100,0
Dei frie evangeliske forsamlingar	2 054	3 373	3 605	3 702	..	12,4	12,3	11,7
Pinsemenigheter	1 721	1 209	1 224	1 193	..	4,5	4,2	3,8
Islam	5 854	6 048	6 825	..	21,6	20,6	21,5
Andre uregistrerte trussamfunn	8 135	16 662	18 476	20 037	..	61,5	62,9	63,1
Medlemmer i livssynssamfunn i alt	49 428	69 894	68 253	67 950	..	100,0	100,0	100,0
Human-Etisk Forbund	49 428	69 894	68 253	67 950	..	100,0	100,0	100,0

¹ Omfattar reg. og ureg. trussamfunn/menigheter med statstilskott for 2000, jf. lov om trussamfunn av 13. juni 1969. Medrekna menighetstilhøyrige medlemmer. ² Livssynssamfunn med statstilskott for 1998, jf. lov om tilskott til livssynssamfunn av 12. juni 1981. F.o.m. 1985 er barn under 15 år medrekna.

³ Omfattar berre medlemmer det blir motteke offentleg stønad for.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 2 Den norske kyrkja. Kyrkjelege handlingar og talet på medlemmer i Den norske kyrkja, etter bispedøme. 1995-1999

	Talet på personar					Medlemmer i Den norske kyrkja per 1. juli 1999		
	Døpte	Konfirmerte	Kyrkjeleg vigsel	Gravferd	Innmelde i kyrkja	Utmelde frå kyrkja	Talet på medlemmer	Prosent av befolkninga
1995	50 342	39 857	13 502	42 104	1 130	5 857
1996	50 067	39 122	13 837	41 352	1 071	5 000
1997	50 294	39 083	14 049	42 417	1 392	4 955
1998	48 462	37 870	13 189	42 002	871	4 831
1999								
I alt¹	48 049	37 408	12 744	42 436	943	4 416	3 832 666	86,2
Oslo	4 836	2 719	1 190	5 624	152	708	490 511	75,2
Borg	5 775	4 281	1 653	4 701	108	515	479 965	86,1
Hamar	3 926	3 139	1 148	4 565	68	292	320 736	87,0
Tunsberg	4 311	3 502	1 321	4 598	94	413	389 129	87,3
Agder	4 437	3 793	1 299	4 205	176	617	355 772	84,7
Stavanger	4 720	3 756	1 183	2 786	78	422	322 007	87,3
Bjærgvin	6 544	5 540	1 530	5 060	101	546	486 328	90,1
Møre	3 176	2 876	773	2 430	40	203	223 575	92,2
Nidaros	4 516	3 523	1 142	3 844	49	330	352 310	90,9
Sør-Hålogaland	2 977	2 373	650	2 467	41	201	218 496	91,6
Nord-Hålogaland	2 831	1 906	855	2 156	36	169	193 837	86,4

¹ Tala for 1999 omfattar ikkje kyrkjelege handlingar i institusjonar (sjukehus, fengsel), døvekyrkja, feltprestkorpset o.a. som har eiga kyrkjebokføring.

Kilde: Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste og Kyrkerådet.

Tabell 3 Menigheiter og medlemmer i trus-¹ og livssynssamfunn² utanfor Den norske kyrkja, etter fylke². 1. januar 2000

	Registrerte trussamfunn								
	I alt	Pinsemenigheiter	Den Evangelisk Lutherske Frikyrkja i Noreg	Den romersk-katolske kyrkja	Metodist-kyrkja i Noreg	Jehovas vitner i Noreg	Det norske Baptist-samfunn	Islam	Det Norske Misjonsforbund
Heile landet									
Menigheiter	1 120	241	81	36	51	173	66	61	77
Medlemmer	254 854	45 006	21 163	42 598	13 130	15 055	10 352	49 633	8 309
Østfold									
Menigheiter	83	19	7	4	8	10	5	7	4
Medlemmer	19 138	4 397	2 320	2 563	2 495	1 342	1 466	1 846	163
Oslo og Akershus									
Menigheiter	181	35	8	4	5	26	5	31	7
Medlemmer	97 161	7 137	1 901	18 749	1 627	2 550	1 041	39 811	812
Hedmark									
Menigheiter	44	18	1	1	3	7	2	-	3
Medlemmer	4 002	1 851	337	860	214	382	160	-	109
Oppland									
Menigheiter	38	9	1	1	1	6	4	-	-
Medlemmer	3 203	1 123	285	170	47	294	525	-	-
Buskerud									
Menigheiter	68	14	2	2	4	9	3	6	4
Medlemmer	13 235	2 935	194	1 885	783	852	518	2 723	484
Vestfold									
Menigheiter	58	8	3	2	4	9	2	1	3
Medlemmer	9 909	2 199	830	1 298	892	1 101	98	108	300
Telemark									
Menigheiter	88	25	7	1	4	10	5	4	13
Medlemmer	14 375	4 566	1 637	1 338	1 250	944	772	770	1 619
Aust-Agder									
Menigheiter	38	8	8	1	1	4	4	1	5
Medlemmer	9 012	1 924	2 491	451	341	493	561	324	1 284
Vest-Agder									
Menigheiter	57	8	11	2	3	6	2	2	8
Medlemmer	17 100	3 811	4 999	2 083	615	650	312	927	1 435
Rogaland									
Menigheiter	88	12	6	2	4	14	6	7	4
Medlemmer	19 320	3 533	855	3 688	1 808	1 402	1 437	2 181	748
Hordaland									
Menigheiter	80	17	3	3	2	19	2	2	7
Medlemmer	18 198	2 976	657	4 268	1 772	1 913	383	943	279
Sogn og Fjordane									
Menigheiter	14	4	1	-	-	4	1	-	-
Medlemmer	592	285	29	-	-	155	9	-	-
Møre og Romsdal									
Menigheiter	55	16	5	3	2	7	1	-	5
Medlemmer	6 392	2 351	1 298	986	317	484	66	-	204
Sør-Trøndelag									
Menigheiter	40	8	1	3	1	10	4	-	2
Medlemmer	7 533	2 288	365	2 310	293	750	546	-	191
Nord-Trøndelag									
Menigheiter	27	3	4	1	1	5	3	-	1
Medlemmer	2 104	295	366	321	88	254	284	-	209
Nordland									
Menigheiter	83	17	11	1	4	15	7	-	7
Medlemmer	6 979	1 810	2 399	189	199	744	741	-	309
Troms									
Menigheiter	41	5	1	5	3	5	9	-	2
Medlemmer	4 823	421	51	1 439	319	467	1 395	-	116
Finnmark									
Menigheiter	37	15	1	-	1	7	1	-	2
Medlemmer	1 778	1 104	149	-	70	278	38	-	47

Tabell 3 Menigheiter og medlemmer i trus-¹ og livssynssamfunn² utanfor Den norske kyrkja, etter fylke². (forts.) 1. januar 2000

	Registrerte trussamfunn				Uregistrerte trussamfunn				
	Adventist-samfunnet	Det Evangelisk-Lutherske kyrkjesamfunn	Buddhist-forbundet	Andre registrerte trussamfunn	I alt	Dei frie evangeliske forsamlingar	Pinsemenigheiter	Andre uregistrerte trussamfunn	Human-Etisk Forbund
Heile landet									
Menigheiter	72	15	9	238	102	24	19	59	127
Medlemmer	5 998	3 438	7 031	33 141	31 757	3 702	1 193	26 862	67 950
Østfold									
Menigheiter	5	-	1	13	5	3	-	2	5
Medlemmer	471	-	529	1 546	866	436	-	430	2 752
Oslo og Akershus									
Menigheiter	6	1	5	48	13	1	1	11	17
Medlemmer	820	645	5 762	16 306	18 069	95	50	17 924	25 342
Hedmark									
Menigheiter	2	-	-	7	5	-	2	3	6
Medlemmer	33	-	-	56	320	-	95	225	2 398
Oppland									
Menigheiter	4	-	-	12	7	1	3	3	7
Medlemmer	325	-	-	434	563	88	136	339	2 058
Buskerud									
Menigheiter	7	1	-	16	9	2	-	7	7
Medlemmer	997	95	-	1 769	1 412	368	-	1 044	3 263
Vestfold									
Menigheiter	5	6	-	15	4	-	-	4	5
Medlemmer	428	1 868	-	787	1 092	-	-	1 092	3 336
Telemark									
Menigheiter	5	5	-	9	2	-	1	1	6
Medlemmer	228	697	-	554	822	-	40	782	2 286
Aust-Agder									
Menigheiter	1	-	-	5	4	2	-	2	5
Medlemmer	79	-	-	1 064	526	413	-	113	1 174
Vest-Agder									
Menigheiter	3	-	-	12	10	6	3	1	4
Medlemmer	283	-	-	1 985	1 419	902	391	126	1 568
Rogaland									
Menigheiter	5	1	1	26	13	7	1	5	7
Medlemmer	631	83	283	2 671	2 095	1 139	22	934	4 308
Hordaland									
Menigheiter	2	1	2	20	7	1	2	4	9
Medlemmer	465	50	457	4 035	1 043	200	183	660	5 198
Sogn og Fjordane									
Menigheiter	-	-	-	4	3	-	2	1	4
Medlemmer	-	-	-	114	181	-	104	77	735
Møre og Romsdal									
Menigheiter	3	-	-	13	5	1	-	4	7
Medlemmer	168	-	-	518	400	61	-	339	2 060
Sør-Trøndelag									
Menigheiter	1	-	-	10	7	-	-	7	7
Medlemmer	175	-	-	615	2 010	-	-	2 010	4 373
Nord-Trøndelag									
Menigheiter	1	-	-	8	1	-	-	1	7
Medlemmer	31	-	-	256	324	-	-	324	1 502
Nordland									
Menigheiter	13	-	-	8	4	-	3	1	8
Medlemmer	376	-	-	212	494	-	144	350	2 614
Troms									
Menigheiter	4	-	-	7	2	-	-	2	6
Medlemmer	408	-	-	207	93	-	-	93	2 202
Finnmark									
Menigheiter	5	-	-	5	1	-	1	-	10
Medlemmer	80	-	-	12	28	-	28	-	781

¹ Omfattar reg. og ureg. trussamfunn/menigheiter med statstilskott for 2000, jf. lov om trussamfunn av 13. juni 1969. Medrekna menighetstilhøyrige medlemmer. ² Livssynssamfunn med statstilskott for 2000, jf. lov om tilskott til livssynssamfunn av 12. juni 1981. F.o.m. 1985 er barn under 15 år medrekna.

³ Omfattar berre medlemmer det blir motteke offentleg stønad for.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.



Detaljomsætningsindeksen. Endelige tall, august 2000

23 prosent økning i postordrehandelen

Bedrifter med næringen postordrehandel økte med 23,0 prosent i verdi fra august i fjor til august i år. De åtte første månedene i år økte omsetningen med 11,3 prosent sammenlignet med samme periode i fjor.

Butikker innenfor næringen apotekvarer, sykepleieartikler, kosmetikk og toalettartikler økte omsetningen i verdi med 8,9 prosent i august i år sammenlignet med august i fjor. Omsetningen av andre nye varer økte med 7,3 prosent. Denne næringen består av blant annet klær, sko, elektriske varer, møbler og byggevarer. Butikkhandel med bredt vareutvalg, som i hovedsak består av kolonialforretninger, økte omsetningen med 1,9 prosent. Salg av nærings- og nytelsesmidler i spesialforretninger gikk derimot ned med 0,8 prosent i august i år sammenlignet med august i fjor.

Volumindeksen for detaljhandel i alt steg med 2,5 prosent fra august i fjor til august i år. Verdiindeksen gikk opp med 4,7 prosent og prisindeksen steg med 2,1 prosent i samme periode. Detaljhandel er i denne sammenheng unntatt motorkjøretøy og bensin. Sesongjustert volumindeks gikk opp med 0,9 prosent fra juli til august i år.

Endring fra foreløpige tall

Endelig verdiindeks for detaljhandel for august er 0,3 prosentpoeng høyere enn foreløpige tall som ble publisert 25. september.

Detaljomsætningsindeksen. August 2000. Endelige tall. 1995=100

	August 2000		Endring i prosent		
	August 2000	Juli -august 2000	August 1999- august 2000	September 1998-august 1999 - september 1999-august 2000	Januar-august 1999 - januar-august 2000
Detaljhandel i alt, eksklusiv motorkjøretøyer og bensin. Verdiindeks.	134,6		4,7		5,3
Detaljhandel i alt, eksklusiv motorkjøretøyer og bensin. Volumindeks ujustert	124,2		2,5		3,5
Detaljhandel i alt, eksklusiv motorkjøretøyer og bensin. Volumindeks sesongjustert	118,0	0,9	-1,0	2,6	2,9



Omsetningsstatistikk. Serveringsvirksomhet, 2. termin 2000

Om lag uendret omsetning

Restaurantene omsatte for 3,54 milliarder kroner i 2. termin 2000. Dette var om lag samme omsetning som i tilsvarende termin i fjor. Hittil i år har serveringsomsetningen økt med 1,8 prosent sammenlignet med de to første terminene i 1999.

I 11 av 19 fylker var det økning i serveringsomsetningen sammenlignet med 2. termin 1999. Størst prosentvis økning var det i Aust-Agder med 9,5 prosent. Oslo, som er det desidert største restaurantfylket i landet med 28 prosent av omsetningen på landsbasis, hadde en nedgang på 4,9 prosent. Størst omsetningsnedgang var det i Nord-Trøndelag og Troms med 16,2 respektive 10,4 prosent.

Likevel økning etter 2. termin

Etter årets to første terminer, har restaurantene omsatt for 6,72 milliarder kroner, en økning på 1,8 prosent sammenlignet med tilsvarende periode i fjor. I fem av fylkene var det omsetningsnedgang.

Reviderte tall

Omsetningstallene for 1999 og 2000 som publiseres denne terminen, er revidert i forhold til tallene som ble publisert forrige termin.

Omsetningstallene er basert på de terminvise omsetningsoppgaver som foretakene sender til fylkesskattekontorene. Noen restauranter som ligger i tilknytning til hotell, har i tillegg til avgiftspliktig serveringsomsetning også losjioomsetning. Losjioomsetning faller helt utenfor merverdiavgiftslovens virkeområde. Noen av disse restaurantene har feilaktig rapportert både hotells losjioomsetning og restaurantens serveringsomsetning på omsetningsoppgaven til fylkesskattekontoret. Dette har medført at de tidligere publiserte tallene feilaktig har inneholdt noe losjioomsetning. Dette er rettet opp i de reviderte tallene. Omsetningstallene for 1996, 1997 og 1998 vil bli revidert og publisert snarest.

Tabell 1 Serveringsvirksomhet. Omsetning. Termin. Millioner kroner

	Terminer i		Akkumulerte tall i	
	1999	2000	1999	2000
1. termin	3 052,6	3 185,5	3 052,6	3 185,5
2. termin	3 546,8	3 535,0	6 599,4	6 720,6
3. termin	4 079,1		10 678,5	
4. termin	4 192,1		14 870,7	
5. termin	3 619,8		18 490,5	
6. termin	4 097,6		22 588,1	

Tabell 2 Serveringsvirksomhet. Omsetning, etter fylke. 2. termin og 1.-2. termin. Millioner kroner

	2. termin		1.-2. termin	
	1999	2000	1999	2000
Hele landet	3 546,8	3 535,0	6 599,4	6 720,6
Østfold	102,9	100,6	190,3	187,8
Akershus	236,5	237,4	451,0	464,4
Oslo	1 054,0	1 002,0	1 933,1	1 957,8
Hedmark	98,5	101,9	178,1	187,7
Oppland	173,8	181,7	327,4	340,3
Buskerud	194,2	189,4	364,1	357,3
Vestfold	102,7	111,9	190,7	208,7
Telemark	107,0	108,7	204,6	208,2
Aust-Agder	52,7	57,7	98,6	104,4
Vest-Agder	95,7	102,5	180,7	192,8
Rogaland	245,0	243,1	463,7	468,5
Hordaland	293,0	311,4	541,0	583,7
Sogn og Fjordane	58,0	63,3	101,1	110,1
Møre og Romsdal	116,9	126,9	212,8	227,9
Sør-Trøndelag	211,7	211,6	408,6	409,7
Nord-Trøndelag	66,2	55,5	123,8	103,0
Nordland	160,6	165,9	296,4	295,0
Troms	123,9	111,1	237,0	216,4
Finnmark	53,5	52,6	96,4	96,7



Kjøpekraftsundersøkelsen, 1998

Norge - høyt BNP og høyt prisnivå

Norge var i 1998 blant de landene i Europa som hadde høyest bruttonasjonalprodukt (BNP) per innbygger, også når det tas hensyn til et høyt norsk prisnivå. Derimot var husholdningenes konsum mer på linje med gjennomsnittet i EU.

EFTA-landene Norge, Sveits og Island var blant de landene i Europa med høyest bruttonasjonalprodukt per innbygger når det korrigeres for nasjonale prisnivåforskjeller. Dette viser foreløpige tall fra kjøpekraftsundersøkelsen for 1998. Det samme mønsteret finner man også for perioden 1994-1997. Det var spesielt bruttoinvesteringene kombinert med et høyt handelsoverskudd som trakk det norske bruttonasjonalproduktet opp i sammenligningen med andre land. Det er derfor naturlig å peke på olje- og gassvirksomheten i Norge som en viktig bidragsyter til det høye bruttonasjonalproduktet.

I en gruppe godt under EU-gjennomsnittet finner man de sørlige EU-landene Spania, Portugal og Hellas. I denne gruppen finner man også søkerlandene Kypros og Polen.

Personlig konsum

I 1998 var personlig konsum per innbygger i Norge – korrigert for prisnivåforskjeller – noe over gjennomsnittet per innbygger i EU, mens Danmark, Island, Luxembourg og Sveits lå på toppen i Europa. De øvrige nordiske landene ligger noe under det norske nivået. Personlig konsum inkluderer husholdningenes direkte kjøp av varer og tjenester, ideelle organisasjoners forbruk samt offentlig forbruk som konsumeres individuelt (for eksempel utdanning og helsepleie), men omfatter ikke offentlig felleskonsum som blant annet forsvar og rettsvesen. Dette utvidede konsumbegrepet brukes ofte i sammenligninger mellom land for å ta hensyn til nasjonale forskjeller i måten ulike typer av konsum er finansiert.

I løpet av 1990-1997 har det personlige konsumet økt mer i Norge enn i EU. Personlig konsum per innbygger i Norge økte med 24 prosent i perioden relativt til den gjennomsnittlige veksten per innbygger i EU. Sammenlignet med de andre landene har veksten vært blant de høyeste. Mange av de store landene som Tyskland, Storbritannia, Frankrike og Italia har i samme periode relativt sett hatt en negativ utvikling eller svært lav vekst.

For gruppene fisk, alkoholfrie drikkevarer (mineralvann, kaffe og te), elektrisitet, møbler og husholdningsutstyr, bøker og blader er det personlige konsumet i

Norge en del høyere enn i de andre nordiske landene. En forklaringsfaktor til det relativt sett høye norske konsumet av elektrisitet kan være et forholdsvis lavt prisnivå på elektrisitet for norske forbrukere sammenlignet med alternativ energi. Også det norske klimaet tilsier et høyt totalt energiforbruk.

Lavest personlig konsum per innbygger finner vi i de sørlige EU-landene Portugal, Spania og Hellas, samt i søkerlandene Kypros og Polen.

Konsum i husholdningene

Bygger vi en slik sammenligning av konsumet for 1998 på et smalere konsumbegrep – konsum i husholdningene – endres bildet noe. Konsum i husholdningene består kun av de varer og tjenester som konsumenter kjøper direkte. Nivået på det norske konsumet var her noe under EU-gjennomsnittet, mens Luxemburg, Sveits, Island og Belgia var de land som hadde høyest konsum. Sammenlignet med nivåene i de øvrige nordiske landene, lå Norge litt lavere enn Danmark, mens Sverige og Finland var godt under norsk nivå. I 1997 hadde Belgia og Danmark en indeks på henholdsvis 115 og 96, mens Norge hadde 90. For disse landene har konsumet økt fra 1997 til 1998.

For perioden 1990-1997 steg det norske konsumet med 16 prosent relativt til EU-gjennomsnittet. Dette var forholdsvis høyt sammenlignet med de andre landene. De store landene viser også her en negativ utvikling eller svakt positiv vekst i perioden 1990-1997.

De sørlige EU-landene Spania, Hellas, Portugal og søkerlandene Kypros og Polen er blant landene med lavest konsum per innbygger i 1998.

Norden - høyt prisnivå

De nordiske landene og Sveits har høyest prisnivå for bruttonasjonalproduktet i 1998 sammenlignet med europeiske land. Innen Norden var prisnivået i Norge, Sverige og Danmark omtrent på samme nivå, mens Island og Finland lå noe lavere. Dette mønsteret finner man også igjen i perioden 1994-1997. En viktig årsak til at Island og Finland ligger noe lavere enn Norge er et noe lavere prisnivå på personlig og kollektivt konsum. I EU er det Portugal, Hellas og Spania som har de laveste prisnivåene. Prisnivåene for konsumet er

basert på hovedstadspriser, med noen unntak. Øvrige deler av prismaterialet har nasjonal dekning.

Volumindekser for BNP per innbygger. EU15=100

	1994	1997	1998
Luxembourg	162	167	169
Sveits	133	129	131
Norge	123	130	125
Island	108	117	123
Danmark	115	123	116
Østerrike	113	113	114
Nederland	104	110	113
Belgia	113	112	112
Tyskland	110	109	110
Storbritannia	99	101	102
Finland	91	99	102
Irland	85	101	102
Italia	103	100	101
Frankrike	107	102	99
Sverige	98	102	99
Kypros	80	81
Spania	76	79	78
Portugal	69	73	71
Hellas	63	66	67
Polen	31	36	40

Prisnivåindekser for BNP. EU15=100

	1994	1997	1998
Danmark	124	121	127
Sveits	139	128	126
Sverige	116	120	118
Norge	117	123	118
Island	109	106	110
Frankrike	108	108	108
Finnland	107	109	108
Tyskland	116	108	107
Luxembourg	108	108	107
Østerrike	111	104	103
Storbritannia	89	100	103
Belgia	101	98	97
Irland	86	96	97
Nederland	106	98	95
Italia	86	90	90
Spania	82	81	81
Hellas	73	80	77
Kypros	75	76
Portugal	64	65	68
Polen	40	48	46

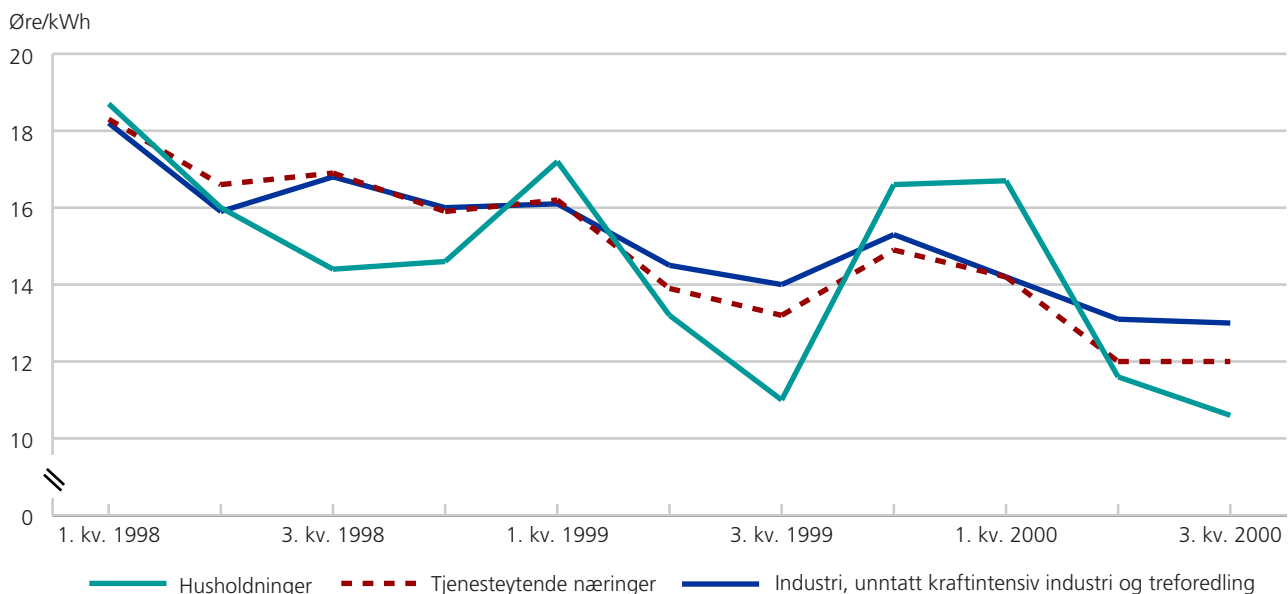


Priser på elektrisk kraft, 3. kvartal 2000

Lavere strømpriser

Strømprisen til husholdninger var 10,6 øre/kWh 3. kvartal i år, eksklusive avgifter. Det er 3,8 prosent lavere enn 3. kvartal i 1999. Nedgangen i strømprisen for tjenesteytende næringer var 8,7 prosent i samme periode, eksklusive avgifter.

Gjennomsnittlige priser på elektrisk kraft, eksklusive avgifter. Alle typer kontrakter. 1. kvartal 1998-3. kvartal 2000. Øre/kWh



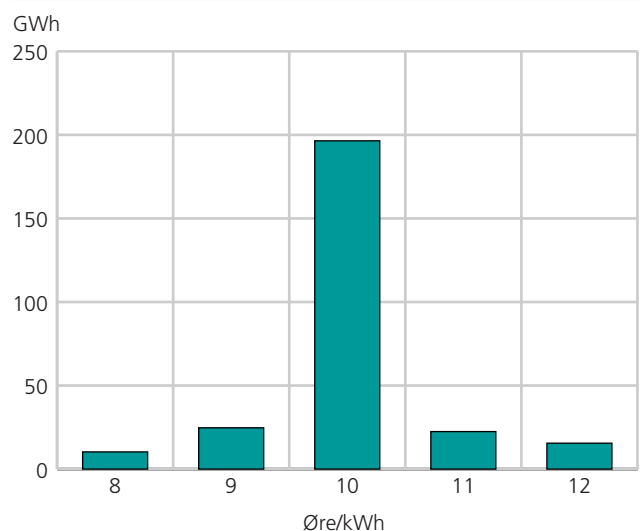
Tjenesteytende næringer betalte i gjennomsnitt 12 øre/kWh for elektrisk kraft 3. kvartal i år. Fastpriskontrakter er mer utbredt i tjenesteytende næringer enn for husholdninger. Det er grunnen til at kraftprisen for tjenesteytende næringer er høyere enn for husholdninger i sommerhalvåret. For industri, unntatt kraftintensiv industri og treforedling, var kraftprisen 13 øre/kWh 3. kvartal i år. For kraftintensiv industri og treforedling var kraftprisen 14,2 øre/kWh. Eldre fastpriskontrakter som ble inngått før kraftprisen falt de siste par årene, bidro til å holde kraftprisene for kraftintensiv industri og treforedling oppe.

Kontrakter tilknyttet elspot billigst

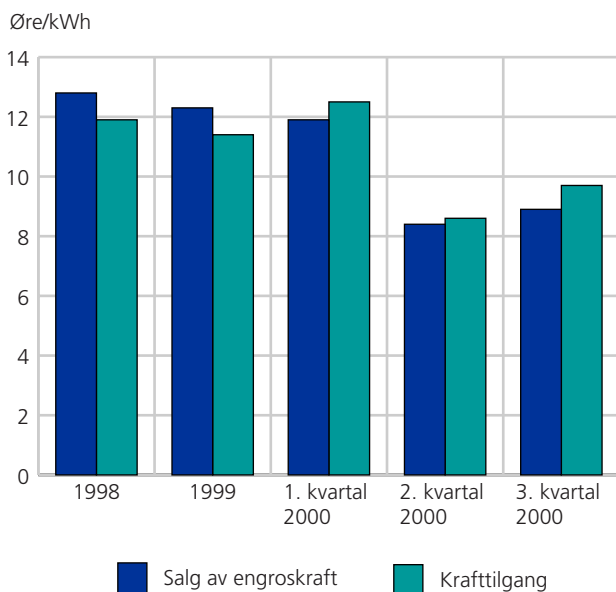
Kraftprisen for kontrakter tilknyttet elspotprisen svinger mye gjennom året, men har vist seg å være billigst de siste årene. Kunder som kjøper kraft på denne måten har hatt lavest kraftpris alle tre kvartalene hittil i år. Også for 1998 og 1999 var dette i gjennomsnitt billigst. 3. kvartal i år var kraftprisen for kontrakter tilknyttet elspotprisen 10,1 øre/kWh for husholdninger. For tjenesteytende næringer var kraftprisen 9 øre/kWh, mens den for industri, unntatt kraftintensiv industri og treforedling, var 8,5 øre/kWh. Forbruksavgift på 8,56

øre/kWh og merverdiavgift på 23 prosent på denne summen kommer i tillegg.

Fordeling av priser på elektrisk kraft til husholdninger, eksklusive avgifter. 3. kvartal 2000. Variabel pris, ikke tilknyttet elspot (det mest vanlige). Øre/kWh



Kraftpriser i engrosmarkedet. Øre/kWh. 1998-3. kvartal 2000



bel pris, som er den mest vanlige måten å kjøpe strøm på for husholdninger. Hvis denne differansen holder seg også i år vil det for en husholdning som må betale avgifter og som forbruker 20 000 kWh per år utgjøre 503 kroner i år.

Små marginer i engrosmarkedet

Gjennomsnittsprisen for salg av kraft i engrosmarkedet var 3. kvartal i år 8,9 øre/kWh. Det er 6,7 prosent lavere enn 3. kvartal i 1999. Gjennomsnittlig pris i engrosmarkedet for å skaffe seg kraft, ved kraftkjøp og egen kraftproduksjon, var 9,7 øre/kWh 3. kvartal i år. Det er en reduksjon på bare 1,4 prosent fra samme kvartal i fjor. Selv om det knytter seg noe usikkerhet til datamaterialet for kostnadene ved egen kraftproduksjon, gir en negativ margin på 0,8 øre/kWh en indikasjon på pressede marginer i engrosmarkedet. I 1998 og 1999 var marginen i gjennomsnitt 0,9 øre/kWh.

I 1999 var kontrakter tilknyttet elspotprisen for husholdninger i gjennomsnitt 2 øre/kWh lavere enn varia-

Tabell 1 Kraftpris i sluttbrukermarkedet, kvartalsvis. Øre/kWh

	3. kvartal 2000						2. kvartal 2000	3. kvartal 1999	1998 ³	1999 ³
	Kraftpris inkl. avgifter ¹	Kraftpris ekskl. avgifter ²	Endring i kraftpris ekskl. avgifter (prosent)		Endring i kraftpris inkl. avgifter (prosent)		Kraftpris ekskl. avgifter ²	Kraftpris ekskl. avgifter ²	Kraftpris ekskl. avgifter ²	Kraftpris ekskl. avgifter ²
			Siste 3 md.	Siste 12 md.	Siste 3 md.	Siste 12 md.				
Husholdninger	20,9	10,6	-8,5	-3,8	-4,9	12,7	11,6	11,0	16,2	15,2
1-års fastpriskontrakter	24,7	14,1	3,7	-3,5	2,3	10,1	13,6	14,6	..	15,2
Andre fastpriskontrakter	25,8	15,1	-6,8	-4,6	-4,5	8,5	16,2	15,8	..	16,9
Kontrakter tilknyttet elspotprisen .	20,3	10,1	7,3	-7,3	3,8	10,5	9,4	10,9	..	13,1
Variabel pris (ikke tilknyttet elspot)	20,4	10,1	-11,2	-2,3	-6,5	14,3	11,4	10,4	16,0	15,1
Tjenesteytende næringer	12,0	0,7	-8,7	.	.	12,0	13,2	16,5	14,8
Nye fastpriskontrakter (inngått siste 3 md. før måleuken)	14,6	9,7	7,6	.	.	13,3	13,6	17,5	14,9
Eldre fastpriskontrakter (inngått før siste 3 md.)	14,0	-2,1	-10,8	.	.	14,3	15,6	17,8	15,7
Kontrakter tilknyttet elspotprisen .	.	9,0	10,7	0,6	.	.	8,1	8,9	12,1	12,5
Variabel pris (ikke tilknyttet elspot)	.	10,1	-11,5	-3,4	.	.	11,4	10,5	15,2	14,9
Industri, unntatt kraftintensiv industri og treforedling	13,0	-1,2	-7,1	.	.	13,1	14,0	16,3	15,1
Nye fastpriskontrakter (inngått siste 3 md. før måleuken)	13,4	2,0	0,9	.	.	13,1	13,3	16,8	14,7
Eldre fastpriskontrakter (inngått før siste 3 md.)	15,4	-0,8	-8,2	.	.	15,5	16,8	17,4	16,8
Kontrakter tilknyttet elspotprisen .	.	8,5	8,5	-6,0	.	.	7,9	9,1	12,8	12,1
Variabel pris (ikke tilknyttet elspot)	.	10,3	-12,0	16,1	.	.	11,6	8,8	15,1	14,2
Kraftintensiv industri og treforedling⁴	14,2	19,9	10,4	.	.	11,9	12,9	12,0	13,1
Eldre fastpriskontrakter og ikke markedsbestemte priser	14,9	16,3	5,6	.	.	12,8	14,1	12,1	13,5
Kontrakter tilknyttet elspotprisen .	.	8,1	20,6	0,7	.	.	6,7	8,1	9,6	10,8

¹ Forbruksavgift er i 2000 8,56 øre/kWh og var i 1999 på 5,94 øre/kWh, mva. er 23 prosent. Forbruksavgiften kreves ikke inn for Finnmark og noen kommuner i Nord-Troms. Det er også fritak for forbruksavgift for industri, bergverk og veksthus. I Nordland, Troms og Finnmark er det fritak for mva. Prisen i denne kolonnen er gjennomsnitt for hele landet. For å finne gjennomsnittlig pris inklusive avgifter for områder uten avgiftsfritak legges 8,56 øre til gjennomsnittsprisen uten avgifter. Deretter legges det til 23 prosent på denne summen. ² Merverdi- og forbruksavgift er ikke inkludert. ³ Foreløpige anslag. ⁴ Gjennomsnitt for alle typer kontrakter, inklusive nye fastpriskontrakter og variabel pris (ikke tilknyttet elspot).



Produksjonsindeks for industrien, august 2000

Ein liten auke for industrien

Produksjonen innanfor industrien har hatt ein liten auke frå juli til august i år, viser sesongjusterte tal. Aktiviteten er likevel lågare enn i tilsvarande periode i fjor, dersom ein samanliknar vekekorrigerte tal.

Ei noko betre utvikling for delar av verkstadnæringane trekkjer opp produksjonen innanfor industrien. Aktiviteten, for dei fleste næringane, er likevel klart lågare enn i tilsvarande periode i fjor, viser vekekorrigerte tal. Produksjonen av metallvarer kan vise til ein auke dersom vi samanliknar med tilsvarande periode i fjor, viser vekekorrigerte tal. Samla er produksjonen om lag 3 prosent lågare. Lågare produksjon innanfor nærings- og nytingsmiddel og i grafisk industri har også verka inn.

Produksjon av energivarer

Produksjonen innanfor olje- og gassutvinning, industri, bergverksdrift og kraftforsyning har hatt ein sesongjustert nedgang på om lag 2 prosent frå juli til august. Dette er knytt til ein noko lågare oljeproduksjon enn i juli. Fleire oljefelt har hatt driftsstans i delar av august. Samla produksjon av kraft i august er klart høgare enn på same tid i fjor, viser vekekorrigerte tal.

Produksjonsindeksen for industrien. August 2000. Prosentvis endring

	Vekekorrigert ¹		Sesongjustert	
	August 1999- august 2000	Januar-august 1999 - januar-august 2000	Juli-august 2000	Førre 3 md.
Totalindeksen	1,0	3,6	-2,3	-0,8
Olje- og gassutvinning	2,9	6,8	-4,3	-0,2
Industri	-3,2	-2,8	0,6	-1,8
Kraftforsyning	13,1	18,6	-0,1	0,8
Etter varetype				
Innsatsvarer	0,1	-2,0	0,4	0,3
Investeringsvarer	-6,0	-5,5	3,6	-0,9
Konsumvarer	-6,1	-1,9	1,2	-5,1
Energivarer	3,9	7,9	-2,9	0,3

¹ Omrekna til standardmånad og korrigert for ulike tal arbeidsdagar per veke.



Varekonsumindeksen, august 2000

Høgare konsum av varer

Varekonsumindeksen viste ein oppgang på 0,6 prosent frå juli til august, korrigert for normal sesongvariasjon.

Den ujusterte varekonsumindeksen var i juli 3,3 prosent høgare enn den var i same månad året før.

Varekonsumindeksen blir utrekna med utgangspunkt i detaljomsetningsindeksen. Varekonsumindeksen nyttar i tillegg informasjon om førstegongsregistrerte bilar og motorsyklar, sal frå bensinstasjonar og hushalda sitt

forbruk av elektrisitet. Utviklinga i desse varegruppene fører med seg ulik vekst i dei to indeksane.

Varekonsumindeksen nyttar dei same definisjonane og metodane som i den kvartalsvise nasjonalrekneskapen, og er difor ein indikator for posten varekonsum i kvartalsvis nasjonalrekneskap.

Varekonsumindeks. August 2000. Sesongjustert og ujustert volumindeks. August 1999-august 2000. 1995=100

Periode	Sesongjustert	Prosent endring frå månaden før	Ujustert	Prosent endring frå same månad året før
1999				
August	115,9	0,5	118,7	1,5
September	113,8	-1,9	110,1	0,9
Oktober	114,1	0,3	114,6	-1,3
November	114,1	0,0	114,7	2,8
Desember	116,4	2,1	157,4	6,0
2000				
Januar	117,4	0,8	111,1	4,4
Februar	117,8	0,4	104,4	6,6
Mars	116,7	-1,0	112,2	-1,3
April	116,9	0,2	105,7	8,3
Mai	117,7	0,7	116,7	11,5
Juni	118,1	0,4	115,8	1,8
Juli	115,9	-1,9	114,7	-2,6
August	116,5	0,6	122,6	3,3

Ny statistikk i uke 41

- 09.10. Byggekostnadsindeks, boliger, september 2000
- 10.10. Harmonisert konsumprisindeks for Norge, september 2000
- 10.10. Konsumprisindeksen, per 15. september 2000
- 10.10. Prisindeks for førstegangsomsetning innenlands, per 15. september 2000
- 10.10. Produsentprisindeksen, per 15. september 2000
- 11.10. Byggekostnadsindeks. Rørleggerarbeid i kontor- og forretningsbygg, september 2000
- 11.10. Steriliseringar, 1999
- 12.10. Campingstatistikk, august 2000
- 12.10. Elektrisitetsstatistikk, august 2000
- 12.10. Hyttegrendstatistikk, august 2000
- 13.10. Industristatistikk. Varetall, 1999

